ജനുവരി - ഏപ്രിൽ 2008

11 12

ഭാരതീയ വൈദ്യ

സംവാദം

വൈദ്യഭൂഷണം കെ. രാഘവൻ തിരുമുൽപ്പാട് ഫൗണ്ടേഷൻ ഫോർ ആയുർവേദിക് സ്റ്റഡീസ്

വി.എം. കുട്ടികൃഷ്ണമേനോൻ അനുസ്മരണപ്പതിപ്പ്

2

ആയുർവേദത്തിന്റെ ദാർശനികമായ പശ്ചാത്തലം

- ഒരു രൂപരേഖ -

വൈദ്യഭൂഷണം കെ. രാഘവൻ തിരുമുൽപ്പാട്

ന്യായദർശനം പ്രധാനമായി പ്രമാണശാസ്ത്രമാകുന്നു. പ്രത്യക്ഷം, അനുമാനം, ഉപമാനം, ആപ്തോപദേശം എന്നിങ്ങനെ ആയുർവേദത്തിൽ ന്യായദർശനത്തെ അനുസരിച്ചുതന്നെ സാമാന്യമായി നാലുപ്രമാണങ്ങൾ അംഗീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ചരകൻ യുക്തിയെന്ന് ഒരു പ്രമാണത്തെക്കൂടി സ്വീകരിയ്ക്കുന്നു.

തസ്മിൻ സതി ഭവത്യേവ ന ഭവത്യസതീതി ച
യസ്മാദതോ ഭവത്യേവ യുക്തിരേഷാഭിധീയതേ
പ്രമാണാന്തരമേവേയമിത്യാഹ ചരകോ മുനി:
നാനുമാനമിയം യസ്മാദ്ദൃഷ്ടാന്തോത്ര ന വിദ്യതേ

അതുണ്ടെങ്കിൽ കാര്യമുണ്ടാവുന്നു ഇല്ലെങ്കിൽ ഉണ്ടാവുന്നില്ല. അതുണ്ട് അതുകൊണ്ട് കാര്യമുണ്ടാകും എന്നുള്ളതാണ് യുക്തി എന്ന് പറയപ്പെടുന്നത്. ഉദാഹരണമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് ഇത് അനുമാനമല്ല. ഇത് മറ്റൊരു പ്രമാണമാണെന്ന് മുനിയായ ചരകൻ പറയുന്നു.

ബൗദ്ധാചാര്യനായ ശാന്തിരക്ഷിതന്റെ തത്വസംഗ്രഹത്തിലുള്ള താണീശ്ലോകം ചരകത്തിൽ യുക്തിയെക്കുറിച്ച് പറയുന്നത് ഇങ്ങനെ യാണ്. *ജലകർഷണബീജർത്തുസംയോഗാൽ സസ്യസംഭവ: / യുക്തി: ഷഡ്ധാതുസംയോഗാദ് ഗർഭാണാം സംഭവസ്തഥാ / മഥ്യ മന്ഥന മന്ഥാനസംയോഗാദഗ്നിസംഭവ: / യുക്തിയുക്താ ചതുഷ്പാ ദസമ്പദ്യാധിനിബർഹിണീ* / വെള്ളം, ഉഴൽ, വിത്ത് കാലം എന്നിവ യോജിയ്ക്കുകകൊണ്ടു സസ്യമുണ്ടാകുന്നു എന്നത് യുക്തിയാകുന്നു. ആത്മാവും പഞ്ചഭൂതങ്ങളുമാകുന്ന ആറുധാതുക്കൾ ചേരുമ്പോൾ ഗർഭമുണ്ടാകുന്നു. മഥ്യം, മന്ഥനം, മന്ഥാനം എന്നിവ ചേർന്നാൽ അഗ്നിയുണ്ടാവുന്നു. (എന്തിനെയാണോ കടയുന്നത് അത് മഥ്യം, കട യുന്നതിനുപയോഗിക്കുന്ന കയറു മന്ഥനം, എന്തുകൊണ്ടാണോ കടയുന്നത് അത് മന്ഥാനം) നാലുപാദങ്ങളുടെ (വൈദ്യൻ, ഔഷധം, പരിചാരകൻ, രോഗി എന്നിവയുടെ) യോഗ്യതയിൽ രോഗം ശമി യ്ക്കുന്നു. എന്നിങ്ങനെ കാര്യസിദ്ധിക്കു ഔചിത്യത്തോടെ അനേക സംഗതികൾ യോജിയ്ക്കുന്നതിനെ യുക്തിയെന്ന് പറയുന്നു. പ്രമാ ണങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചരകത്തിൽ പല സന്ദർഭങ്ങളിലും ചർച്ചചെയ്യപ്പെ ട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ന്യായദർശനത്തിലെ പദാർത്ഥങ്ങൾ (ചർച്ചാവിഷയ ങ്ങൾ) പ്രമാണം, പ്രമേയം, സംശയം, പ്രയോജനം, ദൃഷ്ടാന്തം, സിദ്ധാന്തം, അവയവം, തർക്കം, നിർണ്ണയം, വാദം, ജല്പം, വിതണ്ഡ, ഹേത്വാഭാസം, ഛലം, ജാതി, നിഗ്രഹസ്ഥാനം, എന്നിങ്ങനെ (പതി നാറ്) ചരകത്തിൽ, സംഭാഷാവിധിയിൽ, മറ്റു ചിലതും കൂടി ഉൾപ്പെ ടുത്തി വിവരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. യാഥാർത്ഥമായ നിഗമനത്തിൽ എത്തുന്നതിന്ന് അതാത് വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് എങ്ങനെയാണ് ചർച്ച ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് വിവരിയ്ക്കുന്നതാണ് സംഭാഷാവിധി. ഉദാഹരണ ങ്ങളെ എല്ലാം ആയുർവേദത്തിൽ നിന്നാണ് ചരകൻ നൽകിയിരിയ്ക്കു ന്നത് എന്നതു സ്വാഭാവികമാണല്ലോ. വ്യാഖ്യാനത്തിൽ അല്പ സ്വല്പം വ്യത്യാസവും കാണുന്നു.

ഈ പദാർത്ഥങ്ങളിൽ സിദ്ധാന്തത്തിന്ന് പ്രത്യേകിച്ചും പ്രാധാ

ന്യമുണ്ട്. *"സിദ്ധാന്തോ നാമ സ യഃ പരീക്ഷകൈഃ ബഹുവിധം പരീക്ഷ്യ ഹേതുഭിശ്ച സാധയിത്വാ സ്ഥാപ്യതേ നിർണ്ണയഃ"*. സിദ്ധാന്തമെന്നത് പരീക്ഷകന്മാർ, പലവിധത്തിൽ പരീക്ഷിച്ചുണ്ടാവുന്ന അനുഭവത്തെ യുക്തികൾക്കൊണ്ടു വിലയിരുത്തിച്ചെന്നെത്തുന്ന തീരുമാനമാകുന്നു. അനുഭവത്തെ ആശ്രയിച്ചാണ് സിദ്ധാന്തം ആവിഷ്ക്കരിക്കപ്പെടുന്നത്. അനുഭവം തന്നെയാണ് സിദ്ധാന്തത്തെ സാധൂകരിയ്ക്കുന്നത്. അധ്യേതാക്കൾ, പഠിച്ചും, പരിശോധിച്ചും ചിന്തിച്ചും അനുഭവപ്പെടുത്തിയും തന്നെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സാധുതയെക്കുറിച്ച് ബോധ്യപ്പെടേണ്ടതാണ്. ഒന്നുംതന്നെ സിദ്ധവൽക്കരിച്ചു കൂട (Taken for granted) ആയുർവേദത്തിൽ ആവശ്യമുള്ള ഗവേഷണത്തിന്റെ സ്വഭാവവും സമ്പ്രദായവും ഇതിൽനിന്നും ഗ്രഹിയ്ക്കാവുന്നതാണ്. ചരകൻ ആപ്തവാക്യത്തെക്കുറിച്ച് പറയുമ്പോൾ വേദത്തെമാത്രമല്ല, പൂർവ്വാചാര്യന്മാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ മാത്രമല്ല, പിന്നീടുണ്ടായവരും ഇപ്പോഴുള്ളവരുമായ പരീക്ഷകരുടെ നിഗമനങ്ങളേയും അപ്തവാക്യമായി അംഗീകരിയ്ക്കുന്നു. *"ആപ്താഗമസ്താവദ്വേദഃ, യച്ചാന്യോƒപി കശ്ചിദ്വേദാർത്ഥാദവിപരീതഃ പരീക്ഷകൈഃ പ്രണീതഃ ശിഷ്ടാനുമതോ ലോകാനുഗ്രഹപ്രവൃത്തഃ ശാസ്ത്രവാദഃ സ ചാപ്യാപ്താഗമഃ"* ഇവിടെ വേദശബ്ദം, നാലുവേദങ്ങളെ മാത്രമല്ല, പ്രാചീനന്മാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളെക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി ആയുർവേദമെന്ന അർത്ഥത്തിൽ പ്രയോഗിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. മൗലികങ്ങളായ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു വിരുദ്ധമാകാതെ, സജ്ജനങ്ങളാൽ അനുമോദിയ്ക്കപ്പെട്ട് ലോകത്തിന്റെ നന്മയെ ഉദ്ദേശിച്ച് പരീക്ഷകന്മാരാൽ നടത്തപ്പെടുന്ന നിരീക്ഷണങ്ങളും നിഗമനങ്ങളും കൂടി ആപ്തവാക്യം തന്നെയാകുന്നു. ആപ്തന്മാർ എല്ലാക്കാലത്തുമുണ്ടാകാം. ആപ്തന്റെ ലക്ഷണം ചരകത്തിൽ ഇപ്രകാരം പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു, *"രജസ്തമോഭ്യാം നിർമ്മുക്താഃ തപോജ്ഞാനബലേന യേ യേഷാം ത്രികാലമമലം ജ്ഞാനമവ്യാഹതം സദാ ആപ്താഃ ശിഷ്ടാഃ വിബുദ്ധാസ്തേ തേഷാം വാക്യമസംശയം സത്യം വക്ഷ്യന്തി തേകസ്മാദസത്യം നീരജസ്തമാഃ"* |

രജോഗുണത്തിൽ നിന്നും തമോഗുണത്തിൽ നിന്നും തികച്ചും മുക്തരായി. (രാഗവും ദ്വേഷവും ഒട്ടും തന്നെ ഇല്ലാത്തവരെന്നു താൽപര്യം) തപസ്സിന്റേയും ജ്ഞാനത്തിന്റേയും ബലത്തോടുകൂടിയവരായി, (തപസ്സിന്റേയും ജ്ഞാനത്തിന്റേയും ദൃഢതകൊണ്ടാണു രജസ്സിനേയും തമസ്സിനേയും ജയിയ്ക്കാൻ കഴിയുന്നത്) ഭൂതവർത്തമാനഭാവികാലങ്ങളെക്കുറിച്ചു പരിശുദ്ധമായ തടസ്സമറ്റ ജ്ഞാനമാർജിച്ചവർ ആപ്തന്മാരുകുന്നു. അവർ സ്വഭാവവും പെരുമാറ്റവും കൊണ്ടു നല്ലവരും, വിവേകമുള്ളവരുമാകുന്നു. അവർ അറിഞ്ഞു പറയുന്നത് സത്യമാകുന്നു. സംശയിക്കേണ്ടതില്ല. രാഗദ്വേഷങ്ങളില്ലാത്തവർ എന്തിനു അസത്യം പറയണം. അവർക്കു ലോകത്തിന്റെ നന്മയല്ലാതെ ഉദ്ദേശമൊന്നുമില്ല. "*ആപ്തോ യഥാർത്ഥവക്താ*" മൂന്നുകാലത്തും മാറ്റമറ്റിരിയ്ക്കുന്നതാണു സിദ്ധാന്തം. ഇവിടെ പറഞ്ഞപ്രകാരം പരിശോധിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, ആയുർവേദസിദ്ധാന്തങ്ങൾ അങ്ങനെയുള്ളവയാണെന്നു ബോധ്യപ്പെടാൻ കഴിയുന്നതാണ്. ഈ വിഷയം ചരകത്തിൽ വിസ്തരിച്ചുതന്നെ പറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഒരു മാറ്റവും അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത പ്രകൃതിയുടെ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചു പരീക്ഷിച്ചു ചെന്നെത്തിയിട്ടുള്ളതാണ് ആയുർവേദത്തിലെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ എന്ന് സൂചിപ്പിയ്ക്കാനേ ഇവിടെ സന്ദർഭമുള്ളൂ. ചരകൻ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള പദം *ഭാവസ്വാഭാവനിത്യത്വാൽ* എന്നാണ് (ചുറ്റുപാടും അനുഭവപ്പെടുന്ന വസ്തുക്കളെയാണ് ഭാവങ്ങൾ എന്ന് പറയുന്നത്. അവയുടെ സ്വഭാവത്തിന്നു ഒരിയ്ക്കലും ഒരു മാറ്റവും വരുന്നില്ല. കുറുന്തോട്ടിയുടേയും മറ്റും ഗുണങ്ങളും കർമ്മങ്ങളും കാലഭേദം കൊണ്ടു മാറ്റമറ്റിരിയ്ക്കുന്നു) അതുകൊണ്ടാണല്ലോ അനേകം നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കുമുമ്പ് ചരകത്തിലും മറ്റും വിധിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന ഔഷധങ്ങൾ ഇപ്പോഴും സിദ്ധഫലങ്ങളായിരിയ്ക്കുന്നത്)

ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ആയുർവേദത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചു പരാമർശിയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള തന്ത്രയുക്തികളെക്കുറിച്ചു ചിന്തിയ്ക്കേണ്ടതുണ്ട്.

വാചസ്പത്യമെന്നു പേരുള്ള ബൃഹന്നിഘണ്ടുരത്നാകരത്തിൽ, തന്ത്ര യുക്തിയ്ക്കു *ആയുർവേദപ്രസിദ്ധാ യുക്തി:* എന്നാണ് അർത്ഥം നൽകപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നത്. ചരകനും വാഗ്ഭടനും മുപ്പത്താറുതന്ത്രയു ക്തികളെ അംഗീകരിയ്ക്കുന്നു. സുശ്രുതൻ മുപ്പത്തിരണ്ടു തന്ത്രയു ക്തികളെയാണ് അംഗീകരിയ്ക്കുന്നത്. ചരകവ്യാഖ്യാതാവായ ഭട്ടാര ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ശാസ്ത്രത്തെ സംശയരഹിതമായി വ്യാഖ്യാനിയ്ക്കു ന്നതിന് നാല്പതുതന്ത്രയുക്തികളെ അംഗീകരിയ്ക്കണമെന്നു പറ യുന്നു. ഈ തന്ത്രയുക്തികൾ അതാതു ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്നു തന്നെ ഉദാഹരണങ്ങളോടുകൂടി വ്യഖാനിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ഏറെക്കുറെ സുശ്രുതനെ അനുസരിച്ച് കൗടില്യൻ അർത്ഥശാസ്ത്രത്തിൽ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നുതന്നെ ഉദാഹരണങ്ങളോടുകൂടി, മുപ്പത്തിരണ്ടു തന്ത്രയുക്തികളെ അംഗീകരിച്ചുമിരിയ്ക്കുന്നു. മീമാംസകന്മാരുടെ ന്യായങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശംതന്നെയാണ് തന്ത്രയുക്തികൾക്കുമുള്ളതെന്നു കരുതാമെന്നു തോന്നുന്നു. *വാക്യന്യായോദധേസ്സാരം ഗൃഹിത്വൈവ വ്യവസ്ഥിതാ:* എന്നിങ്ങനെ ചരകൻ (വാഗ്ഭടനും) വാക്യന്യായങ്ങ ളാകുന്ന സമുദ്രത്തിൽനിന്നു സാരത്തെ സ്വീകരിച്ചാണു തന്ത്രയുക്തി കളെ വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതെന്നു പറയുന്നു. വാക്യന്യായങ്ങ ളെന്നതിന്നു മീമാംസയിൽ പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ന്യായങ്ങളെന്നു താൽപര്യം പറഞ്ഞു കൂടായ്കയില്ല. പാദവാക്യപ്രമാണജ്ഞൻ എന്നു പണ്ഡിതന്മാരെ പറഞ്ഞുകണ്ടിട്ടുണ്ട്. പദത്തിന്നു വ്യാകരണമെന്നും വാക്യത്തിനു മീമാംസയെന്നും പ്രമാണത്തിനു ന്യായമെന്നും അർത്ഥം സങ്കല്പിച്ചു ഈ മൂന്നുശാസ്ത്രങ്ങളേയും അറിയുന്നവൻ എന്നാണു ആ വിശേഷണത്തിന്റെ താൽപര്യം. തന്ത്രയുക്തിയുടെ പ്രയോജനം വാക്യയോജനയും അർത്ഥയോജനയുമാകുന്നു. പര സ്പരം സംശയമുണ്ടാക്കുന്ന വാക്യങ്ങളേയും പദങ്ങളേയും, വൈരുധ്യം തീർത്തു വ്യാഖ്യാനിയ്ക്കുന്നതിനു തന്ത്രയുക്തികൾ പ്രയോജനപ്പെടുന്നു. താല്പര്യം ശരിയ്ക്കുഗ്രഹിയ്ക്കാത്തതുകൊണ്ടു അത്തരം വൈരുധ്യങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചു ആയുർവേദത്തെ ആക്ഷേപി

യ്ക്കുന്ന അസദ്വാദികൾക്കു സമാധാനം പറയുന്നതിന്നു തന്ത്രയുക്തികൾ സഹായിക്കുന്നു. *(അസദ്വാദിപ്രയുക്താനാം വാക്യാനാം പ്രതിഷേധകാ:)* മീമാംസയിലെ ന്യായങ്ങളേയും ആയുർവേദത്തിലെ തന്ത്രയുക്തികളേയും താരതമ്യം ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ള പഠനം, ശാസ്ത്രവ്യാഖ്യാനരീതിയെ സംബന്ധിച്ചു വളരെ പ്രയോജനകരമാകുമെന്നു തോന്നുന്നു.

ഗൗതമന്റെ ന്യായസൂത്രത്തിന്റെ കാലത്ത് ആയുർവേദം ഒരു ശാസ്ത്രമെന്നനിലയിൽ വളരെ ഉന്നതമായ, മാന്യമായ സ്ഥാനം വഹിച്ചിരുന്നുവെന്നു കാണാൻ കഴിയും. വേദത്തിന്റെ പ്രമാണ്യത്തെ സ്ഥാപിയ്ക്കുന്നതിനുള്ള അനുമാനത്തിൽ ആയുർവേദത്തെയാണ് ന്യായദർശനത്തിൽ ഉദാഹരിച്ചിരിയ്ക്കുന്നത്. *മന്ത്രായുർവേദപ്രാമാണ്യവൽ തൽപ്രാമാണ്യം ആപ്തപ്രാമാണ്യാൽ.* ആയുർവ്വേദം ആപ്തവാക്യമാകുന്നു. വേദവും ആപ്തവാക്യം തന്നെ തപസ്സു കൊണ്ടും രാഗദ്വേഷങ്ങളില്ലാത്തതുകൊണ്ടും ഉള്ളത് ഉള്ളതുപോലെ കാണുകയും പറയുകയും ചെയ്യുന്നവരാണ് ആപ്തന്മാർ. ഔത്സുക്യത്തോടുകൂടി മനസ്സിലാക്കി ഔചിത്യത്തോടുകൂടി പ്രയോഗിയ്ക്കുമ്പോൾ ആയുർവേദം ഇന്നും ഫലിയ്ക്കുന്നതായി അനുഭവപ്പെടുന്നു. അതുതന്നെ വേദത്തെക്കുറിച്ചും പറയാം. ഇവിടെ ആയുർവേദത്തോടൊപ്പം മന്ത്രത്തേയും പറഞ്ഞിരിയിക്കുന്നതു ശ്രദ്ധേയമാണ്. ഇദമാഗമസിദ്ധത്വാൽ പ്രത്യക്ഷഫലദർശനാൽ മന്ത്രവൽ സമ്പ്രയോക്തവ്യം നമീമാംസ്യം കഥാചന എന്ന വാഗ്ഭടവാക്യത്തെ അതു സ്മരിപ്പിയ്ക്കുന്നു. ആഗമം (ആപ്തവാക്യം) പ്രത്യക്ഷം എന്നീ രണ്ടുപ്രമാണങ്ങൾകൊണ്ടു സിദ്ധമാണ് ആയുർവേദം. മന്ത്രവും അപ്രകാരം തന്നെയാകുന്നു. ന മീമാംസ്യം എന്നതിന് ആഗമംകൊണ്ടും പ്രത്യക്ഷം കൊണ്ടും സിദ്ധമായതിനെക്കുറിച്ചു പ്രത്യേകിച്ച് സംശയിക്കുകയോ ചിന്തിക്കുകയോ ചെയ്യപ്പെടേണ്ടതില്ല എന്ന് താല്പര്യം. ഇവിടെ അനുമാനം എന്ന പ്രമാണവും ഉപലക്ഷിതമാകുന്നു. ഇവിടെ മന്ത്രവൽ എന്നതിന്നു മന്ത്രം പോലെ എന്നും മന്ത്രത്തോടുകൂടി

എന്നും അർത്ഥം പറയാം. മന്ത്രത്തോടു കൂടി എന്നതിന് രോഗശമന മെന്ന ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയ പ്രാർത്ഥനയോടുകൂടി എന്നും താല്പര്യം. ന്യായദർശനത്തിൽ ദോഷം എന്ന പദം, ആയുർവേദത്തിൽ ഉദ്ദേശി യ്ക്കപ്പെടുന്ന അതേ അർത്ഥത്തിൽ തന്നെ പ്രയോഗിയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. *'പ്രവർത്തനാലക്ഷണാ: ദോഷാ:'* പ്രവർത്തിപ്പിയ്ക്കുക എന്ന ലക്ഷ ണത്തോടുകൂടിയവയാണ് ദോഷങ്ങൾ. ദോഷങ്ങളാണ് ശാരീരികങ്ങ ളായ എല്ലാ പ്രക്രിയകളേയും പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നത്. അനുകൂലങ്ങ ളായ സാഹചര്യങ്ങളിൽ ദോഷങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം ആരോഗ്യമായും പ്രതികൂലങ്ങളായ സാഹചര്യങ്ങളിൽ രോഗമായും അനുഭവപ്പെടുന്നു. ന്യായദർശനത്തിൽ മൂന്നു ദോഷങ്ങൾ രാഗവും ദ്വേഷവും മോഹവുമാ കുന്നു. ആസക്തിയോ വിദ്വേഷമോ അവിവേകമോ ആണ് സാമാന്യ മായി ജനങ്ങളെ ദു:ഖത്തിന്നും കാരണമാകും വിധം പ്രവർത്തിയ്ക്കു ന്നത്. *രാഗോ ദ്വേഷശ്ച മോഹശ്ച ത്രയ ഏതേ മഹാവിഷാ: നിർവ്വിഷോ ഭഗവാൻ ബുദ്ധ: രാഗാദ്യാ യേന നാശിതാ:* രാഗവും ദ്വേഷവും മോഹവും മനസ്സിനെ ദുഷിപ്പിയ്ക്കുന്ന മഹാവിഷങ്ങളാ കുന്നു. ബുദ്ധഭഗവാൻ വിഷങ്ങളുടെ ബാധയറ്റവനാകുന്നു. അദ്ദേഹം രാഗാദികളെ നശിപ്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഉപദേശംകൊണ്ടു മറ്റുള്ളവരുടെ രാഗാദികളായ വിഷങ്ങളേയും ശമിപ്പിയ്ക്കുകകൊണ്ടു മഹാനായ വിഷവൈദ്യനായും ബുദ്ധനെപ്പറയാറുണ്ട്. അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിലെ ഉപക്രമശ്ലോകം, *രാഗാദിരോഗാൻ സതതാനുഷ്ക്താനശേഷ കായപ്രസൃതാനശേഷാൻ ഔത്സുക്യമോഹാരതിദാൻ ജഘാന യോപൂർവ്വവൈദ്യായ നമോസ്തു തസ്മൈ,* ആരംഭിയ്ക്കുന്നതു രാഗാദി രോഗാൻ (രാഗം മുതലായ രോഗങ്ങളെന്നും, രാഗംമൂലമുണ്ടാ വുന്ന രോഗങ്ങളെന്നും താല്പര്യം പറയാം.) എന്നാണ്. ഔത്സുക്യം, മോഹം അരതി എന്നു പറയപ്പെടുന്നതുതന്നെയാണ് രാഗം മോഹം ദ്വേഷം എന്നു പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നത് എന്നും കരുതാം. അപൂർവ്വ വൈദ്യൻ എന്ന വിശേഷണം കൊണ്ടു ഇവിടെ ഭഗവാൻ ബുദ്ധനാണ് ഉദ്ദേശിയ്ക്കപ്പെടുന്നത് എന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. വാഗ്ഭടന്റെ ബുദ്ധഭക്തി

വ്യക്തമാണല്ലോ. ബൗദ്ധന്മാർ സ്വസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സ്ഥാപനത്തിന്നു ന്യായദർശനത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു. പഠനാർഹ മായ ഒരു വിഷയമാണിത്. ആയുർവേദവിഷയങ്ങളെ വിശകലനം ചെയ്യുന്നതിന്നു മറ്റു ദർശനങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു തന്നെ ന്യായദർശന ത്തിന്നു പ്രസക്തിയുണ്ട് എന്നു ഇത്തരം ഉദാഹരണങ്ങൾ കൊണ്ടു കരുതാം. സാംഖ്യദർശനത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം പരിണാമവാദത്തെ സംബന്ധിച്ചാണ്. വൈശേഷികത്തിൽ ഭൂതങ്ങളെ തന്നെ അംഗീകരി ച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഭൂതങ്ങൾ ഈ ജഗത്തിൽ സ്വതന്ത്രങ്ങളായ പരമാ ണുക്കളുടെ രൂപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അവ ചേർന്ന് നമ്മുടെ ചുറ്റു പാടും കാണപ്പെടുന്ന നാനാദ്രവ്യങ്ങൾ രൂപപ്പെടുന്നു. പരമാണുക്കൾ ചേരുന്നതിലെ താരതമ്യത്തിലും (Proportion) സന്നിവേശത്തിലും (Order) ഉള്ള വ്യത്യാസമാണ് ദ്രവ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ ഗുണകർമ്മങ്ങളിലും പ്രയോജനങ്ങളിലും കാണപ്പെടുന്ന വ്യത്യാസത്തിന്നുകാരണം . ഇങ്ങ നെയുള്ള പരമാണുക്കളെ ആയുർവേദവും അംഗീകരിയ്ക്കുന്നു. ഭക്ഷണം പചിയ്ക്കപ്പെടുമ്പോൾ ആദ്യം തന്നെ സാരവും കിട്ടവും വേർതിരിയുന്നു. സാരം പരമാണുക്കളായി വേർതിരിഞ്ഞു ധാത്വഗ്നിപാകം കൊണ്ടു അതാതു ധാതുക്കളായി പുനഃസംയോജി ക്കുന്നു. അങ്ങനെയാണ് ധാതുക്കൾ പുഷ്ടിപ്പെടുന്നത്. ഓരോ ധാതു വിന്റേയും ഭൗതികമായ താരതമ്യം ഊഹിയ്ക്കപ്പെടുന്നത് പഞ്ചീകര ണമെന്ന പ്രക്രിയകൊണ്ട് പരിഷ്ക്കരിയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടാണ്. ഒരു പകുതി അതാതുഭൂതത്തിന്റെ അംശവും, മറ്റേ പകുതിയിൽ നാലിലൊരുഭാഗം വീതം മറ്റു ഭൂതങ്ങളുടെ ഓരോ അംശവും കലർന്നാണ് പഞ്ചീക രണം നടക്കുന്നത്. ഈ പ്രക്രിയയ്ക്ക് അനുപ്രവേശമെന്ന് ആയുർവേ ദഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. അനുപ്രവേശം മറ്റുതരത്തി ലുമാകാമെന്നു തോന്നുന്നു. പഞ്ചമഹാഭൂതശരീരിസമവായമാണ് ഓരോ മനുഷ്യനും (ഓരോ ദ്രവ്യവും) എന്നു ആയുർവേദത്തിൽ നിർവ ചിയ്ക്കപ്പെട്ടുകാണുന്നു. അന്യോന്യാനുപ്രവേശം കൊണ്ടു സൃഷ്ടി യ്ക്കുപയുക്തമാകുന്ന അവസ്ഥയിലാണ് ഭൂതങ്ങൾ മഹാഭൂതങ്ങളാ

യിത്തീരുന്നതെന്നു പറയാമെന്നും തോന്നുന്നു.

സാംഖ്യദർശനത്തിൽ, പ്രകൃതി എന്നു പറയപ്പെടുന്ന മൂലദ്രവ്യത്തിൽ നിന്നാണു പരിണാമം കൊണ്ടു സൃഷ്ടി ആരംഭിയ്ക്കുന്നത്. പ്രകൃതി മഹത്തത്ത്വമായും, മഹത്തത്ത്വം അഹങ്കാരമായും അഹങ്കാരം അഞ്ചുതന്മാത്രങ്ങളായും, പരിണമിയ്ക്കുന്നു. അഞ്ചുതന്മാത്രങ്ങളിൽ നിന്നാണ് അഞ്ചു ഭൂതങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നത്. ആയുർവേദം ഭൂതങ്ങൾക്കുമുമ്പുള്ള വികാരങ്ങളെ (അഷ്ടവികൃതികളെ) അവഗണിച്ച് ഭൂതങ്ങൾ മുതലായി മാത്രമാണു അംഗീകരിയ്ക്കുന്നത്. ഭൂതങ്ങൾക്കുശേഷം മനസ്സും, പിന്നെ പത്ത് ഇന്ദ്രിയങ്ങളുമാണ് സാംഖ്യത്തിൽ അംഗീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നത്. ആയുർവേദവിഷയങ്ങളെ വ്യഖ്യാനിയ്ക്കുന്നതിന് ഭൂതങ്ങൾക്കുമുമ്പുള്ള പരിണാമങ്ങൾ ആവശ്യമില്ല എന്നാണ് ആയുർവേദാചാര്യന്മാരുടെ പക്ഷമെന്നുതോന്നുന്നു. *ഭൂതേഭ്യോ ഹി പരം യസ്മാന്നാസ്തി ചിന്താ ചികിത്സിതേ* ഭൂതങ്ങൾക്കുമുമ്പുള്ള പരിണാമങ്ങളെക്കുറിച്ചു ചികിത്സാശാസ്ത്രത്തിൽ ചിന്തിയ്ക്കേണ്ടതില്ല എന്നു സാരം. ഭൂതങ്ങൾക്കുമുമ്പുള്ള എല്ലാത്തിനേയും ഒന്നിച്ചു അക്ഷരമെന്നും അവ്യക്തമെന്നും ആയുർവേദത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. *അക്ഷരാൽ ഖം തതോ വായുസ്തതസ്തേജസ്തതോ ജലം അംഭസ: പൃഥിവീ ജാതാ ഭൂതാനാമേഷ സംഭവ:*

അക്ഷരത്തിൽ നിന്നു ആകാശം, ആകാശത്തിൽ നിന്ന് വായു, വായുവിൽ നിന്ന് അഗ്നി, അഗ്നിയിൽ നിന്നു ജലം, ജലത്തിൽ നിന്ന് ഭൂമി എന്നാണ് ആയുർവേദത്തിൽ അംഗീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന ക്രമം. അവ ഏക ഗുണവൃദ്ധ്യന്വയങ്ങളുമാകുന്നു. ആകാശത്തിൽ ശബ്ദമെന്ന ഒരു ഗുണം, വായുവിൽ ശബ്ദത്തോടൊപ്പം അതിന്റേതായ സ്പർശമെന്ന ഗുണം, അഗ്നിയിൽ ശബ്ദത്തോടും സ്പർശത്തോടും ഒപ്പം രൂപമെന്ന ഗുണം, ജലത്തിൽ ശബ്ദത്തോടും സ്പർശത്തോടും രൂപത്തോടും ഒപ്പം രസമെന്ന ഗുണം, ഭൂമിയിൽ ശബ്ദത്തോടും സ്പർശത്തോടും രൂപത്തോടും രസത്തോടുമൊപ്പം ഗന്ധ

മെന്ന ഗുണം എന്നാണു ഏകഗുണവൃദ്ധ്യന്വയത്തിന്റെ ക്രമം. ഭാഗവതത്തിലും ഇതേ ക്രമത്തിൽ വിവരണമുണ്ട്. ഭൂതങ്ങൾ, ഇന്ദ്രിയവിഷയങ്ങളായ അതാതു ഗുണത്തോടുകൂടിയവയാണല്ലോ. ഭൂതങ്ങൾ വരെയുള്ള വികൃതികൾക്കു ഇന്ദ്രിയവിഷയത്വമില്ല. അവ്യക്തമെന്ന പദത്തിന് ഇന്ദ്രിയവിഷയമല്ലാത്തത് എന്ന് താല്പര്യം ഗ്രഹിയ്ക്കാവുന്നതാണെന്ന് തോന്നുന്നു. ഇവിടെ *അവ്യക്താദീനി ഭൂതാനി* എന്ന ഗീതാവാക്യം ഓർമ്മയിൽ വരുന്നു. ആയുർവേദത്തിൽ പ്രത്യക്ഷത്തെയാണ് പരമമായ പ്രമാണമായി അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. പ്രത്യക്ഷമാണ് അനുമാനത്തിന്നും ആഗമത്തിന്നും അടിസ്ഥാനം. പൂർവ്വാചാര്യന്മാർ പ്രത്യക്ഷം കൊണ്ടും അനുമാനംകൊണ്ടും ചെന്നെത്തിയിട്ടുള്ള അറിവുകളാണ് ആഗമമെന്ന നിലയിൽ ക്രോഡീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടു മൗലികമായി പ്രത്യക്ഷവും കൂടുതൽ സൂക്ഷ്മതയ്ക്ക് അനുമാനവും ആകുന്ന രണ്ടുപ്രമാണങ്ങളെ മാത്രം അംഗീകരിച്ചാൽ മതിയെന്നു കരുതുന്ന ദാർശനികരും ഉണ്ട്. പ്രത്യക്ഷവിരോധത്തിൽ അനുമാനവും ആഗമവും പ്രമാണമല്ലെന്ന് ശങ്കരാചാര്യരും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

ജഗത്തിനെ തത്ത്വങ്ങളായി അപഗ്രഥിച്ചു പഠിയ്ക്കുന്ന സമ്പ്രദായവും ഉണ്ട്. ഒന്നുമുതൽ തൊണ്ണൂറുവരെ തത്ത്വങ്ങൾ പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ഓരോന്നിനും അതിന്റേതായ വാദമുഖങ്ങൾ ഉണ്ട്. അതാതിന്റെ വീക്ഷണത്തിൽകൂടെ നോക്കുമ്പോൾ, അതാതു ശരിയാണെന്നു സ്ഥാപിക്കാനും കഴിയും. *സർവ്വം ന്യായ്യം യുക്തിമത്ത്വാൽ വിദുഷാം കിമശോഭനം.* പലേവീക്ഷണങ്ങളിൽക്കൂടി പരിശോധിച്ചു വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിയ്ക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഓരോ ആചാര്യനും ഓരോ വീക്ഷണത്തിന്നു പ്രാധാന്യം കൊടുത്തായിരിയ്ക്കും വിഷയത്തെ പ്രതിപാദിച്ചിരിയ്ക്കുക, ഒരു വീക്ഷണത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചിരിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ അതു അന്ധമായ വിശ്വാസമായിത്തീർന്നുകൂടായ്കയില്ല. അതുകൊണ്ടു വിവിധങ്ങളായ വീക്ഷണങ്ങളിൽക്കൂടി പ്രശ്നത്തെ പരിശോധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. *ന ചൈക*

സ്മാദ്ഗുരോർജ്ഞാനം പുഷ്കലം സ്യാൽ സുപേശലം ഒരു ഗുരുവിൽ നിന്നുമാത്രം സിദ്ധിയ്ക്കുന്ന അറിവ്, പൂർണ്ണമോ തെളിവുറ്റതോ ആവുകയില്ല. ഈ രണ്ടുദ്ധരണങ്ങളും ഭാഗവതത്തിൽ നിന്നാണ്. ആയുർവ്വേദാചാര്യനായ സുശ്രുതനും, *ഏകം ശാസ്ത്രമധീയാനോ ന വിദ്യാച്ഛാസ്ത്രനിശ്ചയം തസ്മാദ്ബഹുശ്രുതഃ ശാസ്ത്രം വിജാനീയാച്ചികിത്സകഃ* അതുകൊണ്ട് ബഹുശ്രുതനായി, പല ഗ്രന്ഥങ്ങളും പല വിഷയങ്ങളും പഠിയ്ക്കുന്ന ചികിത്സകൻ മാത്രമേ ശാസ്ത്രത്തെ അറിയുകയുള്ളൂ എന്നു പറയുന്നുണ്ട്. *പ്രജ്ഞാം ബാഹുശ്രുത്യേന ബൃംഹയേൽ* - ബുദ്ധിയെ ആലോചിയ്ക്കാനുള്ള കഴിവിനെ, വിവേചനത്തെ, ബാഹുശ്രുത്യംകൊണ്ട് (അനേകശാസ്ത്രങ്ങളെ അഭ്യസിച്ചു) പോഷിപ്പിയ്ക്കേണ്ടതുണ്ട് എന്നുമുണ്ട്. എല്ലായിടത്തുനിന്നും നന്മയ്ക്കുതകുന്ന അറിവുകൾ നമ്മിലേയ്ക്കുവരട്ടേ എന്നു വേദത്തിൽത്തന്നെ ഉണ്ടല്ലോ. ഒരിയ്ക്കലും ശാസ്ത്രവിഷയത്തിൽ കടുംപിടുത്തം പാടില്ലെന്നും മറ്റൊരു വീക്ഷണത്തിൽ കൂടി നിഗമനങ്ങളെ പരിശോധിയ്ക്കുവാൻ സന്നദ്ധത വേണമെന്നും കൂടുതൽ കൂടുതൽ അറിവും അനുഭവവും നേടാൻ ശ്രമിയ്ക്കണമെന്നുമാണ് താൽപ്പര്യം. ആയുർവ്വേദഗ്രന്ഥങ്ങളിലും പലതരത്തിലുള്ള പക്ഷഭേദങ്ങൾ കാണാം. അതെല്ലാം, ആ വഴിയ്ക്കെല്ലാം ചിന്തിച്ചു ബുദ്ധിയെ വികസിപ്പിയ്ക്കുന്നതിനാണ് എന്നു അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിന്റെ പാഠ്യ എന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. *ഉക്തിഭിഃ കലഹോ യത്ര മഹർഷീണാം ഹി ദൃശ്യതേ, ശിഷ്യബുദ്ധിവികാസാർത്ഥം ന പരിഹാരമർഹതി,* ഏതെങ്കിലും വിധത്തിൽ വാദിച്ചു ഏതെങ്കിലും ഒന്നു ശരിയാണെന്നു സ്ഥാപിക്കാൻ ശ്രമിയ്ക്കരുത് എന്നു താൽപ്പര്യം.

ആയുർവ്വേദത്തിലെ സിദ്ധാന്തങ്ങളേയും പ്രയോഗങ്ങളേയും വിശദീകരിയ്ക്കുന്നതിനു ആറു തത്വങ്ങളെ അംഗീകരിച്ചാൽ മതിയാകും എന്നാണ് ആചാര്യന്മാർ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളത്. *ഷഡ്ധാതുകോയം പുരുഷഃ* പഞ്ചഭൂതങ്ങളും ആത്മാവുമാണ് ആറു തത്വങ്ങൾ. ആത്മാവുസാക്ഷിയും, ചേതനനുമാകുന്നു. സാക്ഷിയായിരുന്നുതന്നെ

നേരിട്ടിടപെടാതെ, പഞ്ചഭൂതമയമായ ദേഹത്തിനു പ്രവർത്തിയ്ക്കു വാൻ ചൈതന്യം നല്കുന്നു. അതാണതിന്റെ സ്വഭാവം. ശരീരം ഉപാധിയാകുന്നു. ആത്മാവു വിഗതമാകുമ്പോൾ പഞ്ചഭൂതങ്ങളും വിഘടിതങ്ങളായി, ശരീരം നശിയ്ക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് മരണത്തിന് പഞ്ചത എന്നു പേരുണ്ടായത്. കൃത്യമായി ശരീരം സംരക്ഷിയ്ക്കപ്പെടുമ്പോഴും കല്ലും മണ്ണും മറ്റുമെന്നപോലെ, പൃഥ്വ്യംശം മാത്രമാണു അവശേഷിക്കുന്നത്. മറ്റു ഭൂതങ്ങളുടെ അസാന്നിദ്ധ്യം, അവയുടെ കർമ്മങ്ങൾ കാണപ്പെടാത്തതുകൊണ്ട് അനുമിയ്ക്കപ്പെടാവുന്നതാണ്. ദ്രവ്യത്തിന്റെ നിഷ്പത്തിയെക്കുറിച്ചു പറയുമ്പോൾ *ക്ഷ്മാമധിഷ്ഠായ* (ഭൂമിയെന്ന ഭൂതത്തെ ഉപാദാനമാക്കി) എന്നു പറയപ്പെട്ടതിന്റെ താൽപ്പര്യം ഇവിടെ വ്യക്തമാകുന്നു. ആയുർവ്വേദത്തിലെ ആത്മാവ് ഏറെക്കുറെ സാംഖ്യത്തിലെ ഇരുപത്തഞ്ചാമത്തെ തത്ത്വമായ പുരുഷനെപ്പോലെയാണെന്നു *(പുരുഷഃ പഞ്ചവിംശഃ)* കരുതാം. സാംഖ്യ പ്രകാരം ചതുർവിംശതിതത്ത്വാത്മകമാകുന്നു, ശരീരം. ആയുർവ്വേദത്തിൽ അതു പഞ്ചഭൂതാത്മകമാകുന്നു. പഞ്ചഭൂതങ്ങളോടൊപ്പം ശരീരത്തെ നിലനിർത്തുകകൊണ്ടു ആത്മാവിനെ ആറാമത്തെ ധാതുവെന്നു പറയുന്നു. *(ധാരണാൽ ധാതവഃ)* ആത്മാവിനെ അവഗണിച്ചാൽത്തന്നെ, ആരോഗ്യത്തിലും രോഗത്തിലും ശരീരത്തിലുണ്ടാവുന്ന ഭേദങ്ങളെ പഞ്ചഭൂതങ്ങളെക്കൊണ്ടുതന്നെ വ്യാഖ്യാനിയ്ക്കാവുന്നതാകുന്നു. ആഹാരമായും ഔഷധമായും ഉപയോഗിയ്ക്കപ്പെടുന്നവയെല്ലാം തന്നെ, സാമാന്യമായി പഞ്ചഭൂതാത്മകങ്ങളായ വസ്തുക്കളാണ്. മാംസത്തെ ഭക്ഷിയ്ക്കുമ്പോൾ, ജന്തുക്കളെക്കൊന്ന്, ആത്മാവിനെ നിരസ്തമാക്കിയാണല്ലോ ഉപയോഗിക്കുന്നത്. സസ്യങ്ങളെ ഉപയോഗിക്കുമ്പോഴും, അവയിലെ ഭൗതികമായ അംശത്തെയാണു ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നത്. ആത്മാവിനു ആഹാരത്തിന്റേയോ ഔഷധത്തിന്റേയോ ആവശ്യമില്ല.

ആത്മാവൊഴിച്ചു ശരീരത്തിലുള്ളതെല്ലാം പഞ്ചഭൂതമയങ്ങളാണ്. അതുകൊണ്ടു ആയുർവ്വേദപ്രകാരം ഇന്ദ്രിയങ്ങളും മനസ്സും

കൂടി പഞ്ചഭൂതമയമാകുന്നു, ആഹാരത്തിന്റെ സാരത്തിൽ നിന്നു പോഷിപ്പിയ്ക്കപ്പെടുന്നവയാകുന്നു. ആഹാരത്തിന്റെ പാകത്തിനും പരിണാമത്തിനുമിടയ്ക്ക്, സ്ഥൂലമായി അവശേഷിയ്ക്കുന്ന അംശങ്ങൾ മലങ്ങളായി ബഹിർഗമിയ്ക്കുന്നു. മധ്യമമായ അംശം ധാതുക്കളായി പരിണമിയ്ക്കുന്നു. സൂക്ഷ്മമായ അംശമാണു ഇന്ദ്രിയങ്ങളും മനസ്സുമായിത്തീരുന്നത്. മനസ്സിനെക്കൂടി ഇന്ദ്രിയമായി, അന്തരിന്ദ്രിയമെന്നു ഗണിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. *(മനഃഷഷ്ഠാനീന്ദ്രിയാണി* മനസ്സാകുന്ന ആറാമത്തേതോടുകൂടിയവയാണ് ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ) ന്യായദർശനത്തിൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ഭൗതികങ്ങളായി അംഗീകരിയ്ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, മനസ്സിനെക്കൂടി ആഹംകാരികമായി, അഹങ്കാരത്തിൽ നിന്നുണ്ടാവുന്നതായി, പറയുന്നു. സ്വഭാവത്തിലും മറ്റും അനുഭവപ്പെടുന്ന വ്യത്യാസമനുസരിച്ചു (ഗീതയിലും മറ്റും പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുപോലെ) ആഹാരത്തെ സാത്വികമെന്നും, രാജസമെന്നും, താമസമെന്നും വിഭജിയ്ക്കണമെങ്കിൽ, മനസ്സും ആഹാരത്തിൽ നിന്നുണ്ടാവുന്നതും (അതുകൊണ്ടുതന്നെ പോഷിപ്പിയ്ക്കപ്പെടുന്നതും) ഭൗതികവും ആകണമല്ലോ. മനോരോഗത്തിലും ആഹാരത്തിന്റേയും, ഔഷധത്തിന്റേയും, പഥ്യത്തിന്റേയും പ്രസക്തിയെ ഈ വിധത്തിൽ ഊഹിയ്ക്കാവുന്നതാകുന്നു.

രോഗാധിഷ്ഠാനമെന്ന നിലയിൽ വളരെ പ്രാധാന്യത്തോടുകൂടിത്തന്നെ ആയുർവ്വേദത്തിൽ മനസ്സ് പഠിയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പെരുമാറ്റത്തെ ആശ്രയിച്ചു സാംഖ്യദർശനം മനസ്സിനെക്കുറിച്ചു വിശദീകരണം നൽകുന്നുണ്ട്. സത്വം, രജസ്സ്, തമസ് എന്നീ ഗുണങ്ങളുടെ ഘടനയാണല്ലോ മനസ്സ്. ഓരോന്നിന്റെ ആധിക്യത്തിൽ മനസ്സിനെ സാത്വികമെന്നും, രാജസമെന്നും, താമസമെന്നും പറയുന്നു. സാത്വികമായ മനസ്സ് ശാന്തവും, രാജസമായ മനസ്സ് ഘോരവും, താമസമായ മനസ്സ് മൂഢവുമെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. ആയുർവ്വേദത്തിൽ (ഉദാഹരണത്തിന്, അഷ്ടാംഗഹൃദയം ശാരീരം) സത്വത്തിന്റേയും, രജസ്സിന്റേയും, തമസ്സിന്റേയും ഗുണങ്ങളേയും, കർമ്മങ്ങളേയും പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നത്, സാംഖ്യത്തിലെ നിർദ്ദേശത്തെ തികച്ചും ഉൾക്കൊണ്ടാണ്. *സാത്വികം*

ശൗചമാസ്തിക്യം ശുക്ലവർത്മരുചിർമതിഃ രാജസം ബഹുഭാഷിത്വം മാനക്രുദ്ദംഭമത്സരാഃ, താമസം ഭയമജ്ഞാനം നിദ്രാലസ്യം വിഷാദിതാ – (സാത്വികമായ സ്വഭാവം, ശൗചം (എല്ലാവിധത്തിലുള്ള പരിശുദ്ധി), ആസ്തിക്യം (സദാചാരത്തിൽ താൽപ്പര്യം), വിവേകം എന്നിവയും രാജസമായ സ്വഭാവം അധികമായി വർത്തമാനം പറയൽ, അഭിമാനം, കോപം, അഹങ്കാരം, മത്സരം എന്നിവയും, താമസമായ സ്വഭാവം, ഭയവും അജ്ഞാനവും, ഉറക്കവും, മടിയും, വിഷാദവുമാകുന്നു) സർവ്വാരംഭേഷു ചാശാവാൻ സഹിഷ്ണുസ്സന്മതിഃ സ്ഥിരഃ അനുത്സേകമദൈന്യം ച സുഖം ദുഃഖ ച സേവതേ സത്വവാംസ്തപ്യമാനസ്തു രാജസോ നൈവ താമസഃ (സാത്വികൻ കർത്തവ്യങ്ങളിൽ പ്രതീക്ഷയോടെ പ്രവർത്തിയ്ക്കുകയും, സഹിഷ്ണുതയോടിരിയ്ക്കുകയും, നല്ല മനസ്സുള്ളവനായിരിയ്ക്കുകയും, അചഞ്ചലനായിരിയ്ക്കുകയും സുഖത്തെ ഗർവ്വം കൂടാതെയും ദുഃഖത്തെ ദൈന്യം കൂടാതെയും അനുഭവിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. രാജസൻ നേടിയതു പോരെന്നും, നേടാൻ കഴിഞ്ഞില്ലല്ലോ എന്നും സങ്കടപ്പെടുന്നു. താമസനാകട്ടെ ഒന്നിനെക്കുറിച്ചും ബോധമില്ലാത്തവനുമാകുന്നു, ഏതു സുഖമെന്നും ഏതു ദുഃഖമെന്നും വിവേകമില്ലാത്തവനാകുന്നു.) ബീജസ്വഭാവവും ഗർഭിണീചര്യയും മറ്റും മൂലം, ഓരോരുത്തരും ഓരോ ദോഷത്തിന്റെ ആധിക്യത്തോടുകൂടി ഓരോ പ്രകൃതിയോടുകൂടിയാണ് ജനിയ്ക്കുന്നത്. വാതപ്രകൃതിയോടുകൂടി ജനിയ്ക്കുന്നവൻ സാമാന്യമായി നാസ്തികനും, പാട്ടിലും, നായാട്ടിലും, ചിരിയിലും, കളിയിലുമെല്ലാം ഉത്സാഹമുള്ളവനും, മനസ്സിന് ഉറപ്പില്ലാത്തവനും, ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ നിയന്ത്രിയ്ക്കാൻ കഴിയാത്തവനും, അനാര്യനും (പെരുമാറ്റത്തിലെ മാന്യതയില്ലാത്തവനും) മറ്റുമായിരിയ്ക്കും. പിത്തപ്രകൃതിയോടുകൂടി ജനിയ്ക്കുന്നവൻ സാമാന്യമായി ശൂരനും, മാനിയും, അലങ്കാരങ്ങളിൽ താല്പര്യമുള്ളവനും, നല്ല പെരുമാറ്റമുള്ളവനും, ആശ്രിതവത്സലനും, വൃത്തിയും, വെടിപ്പുമുള്ളവനും, സാഹസിയും, ബുദ്ധിമാനും, മേധാവിയും, കോപവും, ഈർഷ്യയുമധികമുള്ളവനും, കോപിച്ചാൽ

പെട്ടെന്നു കണ്ണു ചുമക്കുന്നവനും മറ്റുമാകും. കഫപ്രകൃതിയുള്ളവൻ സാമാന്യമായി സൗമ്യനും, വിശപ്പും, ദാഹവും, ക്ലേശവും മറ്റും കൊണ്ടു പെട്ടെന്നു പരവശനാകാത്തവനും, ബുദ്ധിമാനും, സാത്വികനും, സത്യസന്ധനും, ഒരിയ്ക്കലും നിഷ്ഠൂരമായി സംസാരിയ്ക്കാത്തവനും ഓർമ്മയും, ഉത്സാഹവും, വിനയവും, ദീർഘദൃഷ്ടിയും, ദാനശീലവും, ശ്രദ്ധയും, ക്ഷമയും, മാന്യതയും ഉള്ളവനും, കൃതജ്ഞനും, ആലോചിച്ചു പ്രവർത്തിയ്ക്കുന്നവനും ആർജവമുള്ളവനും, ആരെങ്കിലും അപകാരം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതുമറക്കാത്തവനും, എന്നാൽ വൈരത്തെ പുറത്തുകാണിയ്ക്കാത്തവനും, അറിവുള്ളവനും, ലജ്ജയുള്ളവനും, ഗുരുഭക്തിയുള്ളവനും, സൗഹാർദ്ദത്തിനുറപ്പുള്ളവനുമാകുന്നു എന്നു മാനസങ്ങളായ ലക്ഷണങ്ങൾ പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ഈ വിവരണത്തിൽ നിന്നു, വാതപ്രകൃതി രജോഗുണവും, അധികമായി തമോഗുണമുള്ളവനും പിത്തപ്രകൃതി സത്വഗുണവും അധികമായി രജോഗുണമുള്ളവനും, കഫപ്രകൃതി സാമാന്യമായി സത്വഗുണമുള്ളവനുമായിരിയ്ക്കുമെന്നൂഹിക്കാം. സാംഖ്യത്തിൽ വിവരിയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഗുണങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തെ സാമാന്യമായി അനുസരിയ്ക്കുന്നതാണ് ആയുർവ്വേദത്തിലെ ഈ പ്രകൃതി വർണനമെന്നു സിദ്ധമാകുന്നു. പ്രകൃതിയിൽ ശാരീരികങ്ങളും ആഹാരപരങ്ങളും മറ്റുമായ ലക്ഷണങ്ങളും പറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതെല്ലാം ശ്രദ്ധിച്ചു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ, ഓരോരുത്തരും എങ്ങനെ പെരുമാറുമെന്നൂഹിയ്ക്കാൻ കഴിയുമല്ലോ. രോഗചികിത്സയിലും, ആരോഗ്യരക്ഷയിലും ഈ അറിവുകൾ പ്രസക്തങ്ങളാകുന്നു.

സത്വം രജസ്തമ ഇതി ത്രയ ഏതേ മഹാഗുണാഃ - സത്വവും രജസ്സും തമസ്സും മഹാഗുണങ്ങൾ എന്നു പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. അവ മനസ്സിന്റെ ഘടകങ്ങളുമാകുന്നു. അവയെ ഗുണങ്ങൾ എന്നുപറയുന്നത്, മനസ്സിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളായതുകൊണ്ടല്ല, അവ മനസ്സിന്റെ ഘടകങ്ങളാണ്. ഗുണശബ്ദത്തിനു ഇവിടെ അപ്രധാനമെന്നാണു താൽപ്പര്യം. ഘടകം പൂർണത്തേക്കാൾ എപ്പോഴും അപ്രധാനമായി

രിയ്ക്കുമല്ലോ. (ഘടകം Part, പൂർണം Whole) രോഗം രണ്ടു തരത്തിലാണ്, ശാരീരമെന്നും മാനസമെന്നും. ശാരീരരോഗം വാതപിത്തകഫങ്ങളാകുന്ന ദോഷങ്ങളുടെ വൈഷമ്യം കൊണ്ടുണ്ടാവുന്നു. മാനസരോഗമാകട്ടെ രജോഗുണത്തിന്റേയും, തമോഗുണത്തിന്റേയും വൈഷമ്യം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നു. സത്വഗുണം ശാന്തമാകയാൽ ഒരിയ്ക്കലും വിഷമമുണ്ടാവുകയില്ല. രജോഗുണവും തമോഗുണവും, വിഷമമാകുമ്പോൾ സത്വഗുണത്തിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിൽ നിന്നു മുക്തമാകുന്നു. വിഷമമാകുന്ന അവസ്ഥയിൽ, രജസ്തമസ്സുകളെ മനോദോഷങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. രജസ്സും, തമസ്സും സത്വത്തിനു വിധേയമായിരിയ്ക്കുമ്പോൾ, മാനസികമായി ആരോഗ്യവും, സത്വത്തെ അക്രമിക്കുമ്പോൾ രോഗവുമാകുന്നു.

> വായുഃ പിത്തം കഫശ്ചേതി ശാരീരോ ദോഷസംഗ്രഹഃ
> മാനസഃ പുനരുദ്ദിഷ്ടോ രജശ്ച തമ ഏവ ച
> പ്രശാമ്യത്യൗഷധൈഃ പൂർവ്വോ ദൈവയുക്തിവ്യപാശ്രയൈഃ
> മാനസോ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനധൈര്യസ്മൃതിസമാധിഭിഃ

ശാരീരമായ രോഗത്തിന് കാരണമായി ചുരുക്കത്തിൽ വാതം, പിത്തം, കഫം എന്നിങ്ങനെ മൂന്നുദോഷങ്ങൾ പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ആ അവസ്ഥയിൽ രജസ്സിനേയും, തമസ്സിനേയും, മനോദോഷങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. ശാരീരമായ രോഗം ദൈവവ്യാപാശ്രയവും യുക്തിവ്യാപാശ്രയവുമായ ഔഷധങ്ങൾ കൊണ്ട് ശമിക്കുന്നു. മാനസമായ രോഗമാകട്ടെ, ജ്ഞാനവിജ്ഞാനം, ധൈര്യം, ഉറപ്പ്, (കാരണമുണ്ടായാൽപ്പോലും മനസ്സുലയാതിരിയ്ക്കുക എന്നത്) സ്മൃതി (പൂർവ്വാനുഭവങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഓർമ്മ) സമാധി (മനോനിയന്ത്രണത്തിന്റെ പരമമായ കാഷ്ഠ) എന്നിവകൊണ്ടു ശമിയ്ക്കുന്നു ചിത്തവൃത്തിനിരോധരൂപമായ യോഗസാധനയുടെ എട്ടാമത്തെ അംഗമായി, പരമമായ അവസ്ഥയായി, അഷ്ടാംഗയോഗത്തിൽ സമാധി പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. സമാധിയെന്ന പദം, രോഗത്തിന്റെ പര്യായമായ വ്യാധിയെന്ന പദത്തെ സ്മരിപ്പിയ്ക്കുന്നു. രാഗാദികളാൽ കലുഷിതമായ

മനസ്സിൽ നിന്നാണു രോഗം ആരംഭിയ്ക്കുന്നത്. *(രാഗാദിരോഗാൻ)* രാഗാദികളാൽ അകലുഷമായ മനസ്സിന്റെ അവസ്ഥയാണ് സമാധി യെന്നു പറയാം. സമാഹിതമായ മനസ്സിന്റെ അവസ്ഥയായും സമാ ധിയെപ്പറയാം. (സമാഹിതം ഏകാഗ്രം) അപഥ്യത്തിൽ ആസക്തിയു ണ്ടാവുന്നതിനും, വിഷയങ്ങളിൽ ആസക്തിയുടെ രൂപത്തിലുള്ള രാഗം കാരണമാകുന്നു. രാഗം വിഗതമായിരിയ്ക്കുന്ന അവസ്ഥയേയും രാഗം വിശിഷ്ടമായിരിയ്ക്കുന്ന അവസ്ഥയേയും വൈരാഗ്യമെന്നു പറയാം. അങ്ങനെയുള്ള വൈരാഗ്യത്തെ ആരോഗ്യത്തിനു അധിഷ്ഠാനമെന്നു കരുതാം. രാഗം കൂടാതെ ആസക്തിയില്ലാതെ, കാര്യമാത്രപ്രസക്ത മായി, ആവശ്യത്തിനു തക്കവണ്ണം ആഹാരാദികളായ വിഷയങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുന്നത് വൈരാഗ്യത്തിന്റെ ഭാവാത്മകമായ രൂപം തന്നെയാ ണെന്നുതാൽപ്പര്യം. വേണ്ടത് വേണ്ടതുപോലെ വേണ്ടത്ര വേണ്ട പ്പോൾ എന്നത് ആഹാരാദികളെക്കുറിച്ചുള്ള ആയുർവ്വേദത്തിന്റെ നിയ മമാകുന്നു. അതിനെ സമ്യഗ്യോഗമെന്നുപറയുന്നു. അതിനെത്തന്നെ യാണ് ഭഗവദ്ഗീതയിൽ സമയോഗമെന്ന് പറയുന്നത്. *സമത്വം യോഗ ഉച്യതേ* സമമായിരിയ്ക്കുക എന്നതാണ് യോഗം. *യോഗഃ കർമ്മസു കൗശലം*, ചെയ്യുന്നതെല്ലാം വേണ്ടതുപോലെ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഉപായം (കൗശലം) യോഗം (സമമായി കർമ്മം ചെയ്യൽ) ആകുന്നു. ഈ രണ്ടു ഗീതാവാക്യങ്ങളുടേയും താൽപര്യമുൾക്കൊള്ളുന്നതാണ് ആയുർവ്വേദത്തിലെ സമത്വമവസ്ഥാനം *സ്വകർമ്മസു, സമാഃ, സ്വം കർമ്മ കുർവ്വതേ* എന്നീ വാക്യങ്ങൾ. സമങ്ങളായിരിക്കുന്നവ അതാ തിന്റെ വഴിപോലെ ചെയ്യുന്നു. ദോഷങ്ങളും മറ്റും അതാതിന്റെ കർമ്മത്തെ വഴിപോലെ ചെയ്യുന്നതാണ് സമത്വം. ദോഷങ്ങളും മറ്റും അതാതിന്റെ കർമ്മത്തെ വഴിപോലെ ചെയ്യുന്ന അവസ്ഥയായ ദോഷ വൈഷമ്യം (ദോഷങ്ങളുടെ സമത്വം ആരോഗ്യത്തിനും അല്ലാത്ത അവ സ്ഥയായ ദോഷസാമ്യം (ദോഷങ്ങളുടേയും മറ്റും സമമല്ലാത്ത അവസ്ഥ) രോഗത്തിനും കാരണമാകുന്നു. *രോഗസ്തു ദോഷവൈ ഷമ്യം ദോഷസാമ്യമരോഗതാ* എന്നു ആയുർവേദത്തിൽ പറയപ്പെട്ടി

രിയ്ക്കുന്നു. ദോഷങ്ങൾ സമങ്ങളായിരിയ്ക്കണമെങ്കിൽ, ആഹാരാദികൾ സമങ്ങൾ (വേണ്ടതു വേണ്ടത്ര-വേണ്ടപോലെ) ആയിരിയ്ക്കണം. വിഷമങ്ങളായി (വേണ്ടതല്ലാതെ, വേണ്ടത്രയല്ലാതെ, വേണ്ടപോലെയല്ലാതെ) ഇരിയ്ക്കരുത്. ഈ ആശയം ഗീതയിൽ ഇപ്രകാരം രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾക്കൊണ്ട് പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. യുക്താഹാരവിഹാരസ്യ *യുക്തചേഷ്ടസ്യ കർമ്മസു യുക്തസ്വപ്നാവബോധസ്യ യോഗോ ഭവതി ദുഃഖഹാ ॥ നാത്യശ്നതസ്തു യോഗോസ്തി ന ചൈകാന്തമനശ്നതഃ ന ചാതിസ്വപ്നശീലസ്യ ജാഗ്രതോ നൈവ ചാർജ്ജുന* - ആഹാരവും വിഹാരവും, ശരീര-വാക്-മനസ്സുകൾ കൊണ്ടുള്ള കർമ്മങ്ങളും ഉറക്കവും ഉണർന്നിരിയ്ക്കലുമെല്ലാം യുക്തം (വേണ്ടത്ര വേണ്ടപോലെ വേണ്ടപ്പോൾ) ആയിരിയ്ക്കുന്നവ മാത്രമേ യോഗം സിദ്ധമാകുന്നുള്ളൂ. കൂടുതലോ കുറവോ വേണ്ടപോലെ അല്ലാതെയോ ആയിരിയ്ക്കുന്നവനു യോഗം സിദ്ധമാകുന്നില്ല. യോഗത്തിനു വിപരീതമായതാണു ഭോഗം. യോഗം സമഗ്രമായ ആരോഗ്യത്തിനും ഭോഗം അവസ്ഥപോലെ രോഗത്തിനും കാരണമാകുന്നു. അനാസക്തമായിരിയ്ക്കുക എന്ന യോഗം കൊണ്ടു സുഖവും ആസക്തമായിരിയ്ക്കുക എന്ന ഭോഗം കൊണ്ടു ദുഃഖവും അനുഭവപ്പെടുന്നു. ആയുർവേദത്തിൽ സുഖം ആരോഗ്യത്തിന്റേയും ദുഃഖം രോഗത്തിന്റേയും പര്യായമാകുന്നു.

ആയുർവേദത്തിൽ പാപത്തെ രോഗകാരണമായി പറയുന്നു. പാപം എന്നാൽ എന്തെന്നു വ്യക്തമായി തന്നെ പറയുന്നുമുണ്ട്. *ഹിംസാസ്തേയാന്യഥാകാമപൈശൂന്യപരുഷാനൃതം സംഭിന്നലാപവ്യാപാദമഭിധ്യാം ദൃഗ്വിപര്യയം പാപം കർമ്മേതി ദശധാ കായവാങ്മനസൈസ്ത്യജേൽ ഹിംസ* (കൊല്ലുക മാത്രമല്ല, ദ്രോഹിക്കൽ കൂടി) സ്തേയം (കട്ടെടുക്കൽ) അന്യഥാകാമം (അവിഹിതമായ, അധാർമ്മികമായ ലൈംഗികബന്ധം) എന്നിങ്ങനെ ശരീരം കൊണ്ടു മൂന്നുതരത്തിലും, പൈശൂന്യം (മറ്റുള്ളവരെ തമ്മിൽതല്ലിക്കുന്ന വാക്കു പറയൽ) പരുഷം (കേൾക്കുമ്പോൾ വിഷമം തോന്നുംവിധം പറയൽ)

അനൃതം (കള്ളം പറയൽ) സംഭിന്നലാപം (അസംബന്ധം പറയൽ) എന്നിങ്ങനെ വാക്കുകൊണ്ടു നാലുതരത്തിലും, വ്യാപാദം (ദ്വേഷിക്കൽ) അഭിധ്യ (ആപത്ത് പ്രാർത്ഥിക്കൽ) ദൃഗ്വിപര്യയം (തെറ്റുചെയ്യാൻ, ഹിംസയ്ക്കും മറ്റും, പ്രേരണ നൽകുന്ന സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ വിശ്വസിക്കൽ) എന്നിങ്ങനെ മനസ്സുകൊണ്ട് മൂന്നു വിധവുമാണ് പാപങ്ങൾ പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നത്. എല്ലാ ദുരാചാരങ്ങൾക്കും (തെറ്റായ നടപടികൾക്കും) കാരണമാവുന്നതാണ് ഹിംസാദികൾ. തെറ്റുചെയ്യുക കൊണ്ടുണ്ടാവുന്നവയും തെറ്റു ചെയ്യാൻ പ്രേരിപ്പിയ്ക്കുന്നവയുമാണ് പാപങ്ങൾ. രോഗങ്ങളുടെ മൂലകാരണമെന്നു പറയപ്പെടുന്ന പ്രജ്ഞാപരാധം *(കർമ്മ പ്രാണാതിപാതാദി ദശധാ യച്ച നിന്ദിതം)* ഇങ്ങനെയുള്ള പാപങ്ങളായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഗീതയിൽ പറയുന്ന സ്ഥിതപ്രജ്ഞതയെ പ്രജ്ഞാപരാധത്തിന്റെ വിപരീതമായ അവസ്ഥയായി പറയാം. പാപം രോഗത്തിന് കാരണമാകുമ്പോൾ പുണ്യം ആരോഗ്യത്തിന് കാരണമാകുന്നു. പുണ്യം സദാചാരരൂപമാകുന്നു. അതു ആയുസ്സിനും ആരോഗ്യത്തിനും കാരണമാകുന്നു. അനേക സന്ദർഭങ്ങളിൽ സദാചാരത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ ആയുർവേദഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ എടുത്തു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ദാനശീലദയസത്യബ്രഹ്മചര്യകൃതജ്ഞതാഃ രസായനാനി മൈത്രീ ച പുണ്യായുർവൃദ്ധികൃദ്ഗണഃ (ഔദാര്യം, നല്ല പെരുമാറ്റം, ദയ, സത്യം, ബ്രഹ്മചര്യം, ലൈംഗികമായ നിയന്ത്രണം) കൃതജ്ഞത, രസായനങ്ങളുടെ ഉപയോഗം, സൗഹാർദ്ദം എന്നിവ പുണ്യത്തേയും ആയുസ്സിനേയും വർദ്ധിപ്പിയ്ക്കുന്ന ഗണമാകുന്നു) *സത്യവാദിനമക്രോധമധ്യാത്മപ്രവണേന്ദ്രിയം ശാന്തം സദ്വൃത്തനിരതം വിദ്യാന്നിത്യരസായനം* (സത്യം പറയുക, ഏതു സാഹചര്യത്തിലും എന്തുണ്ടായാലും കോപിക്കാതിരിയ്ക്കുക, ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും, മനസ്സിന്റേയും അനാസക്തിയെ പ്രേരിപ്പിയ്ക്കുന്ന ആധ്യാത്മികമായ വിഷയങ്ങളിൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ കൊണ്ടും മനസ്സുകൊണ്ടും തല്പരനായിരിയ്ക്കുക) എപ്പോഴും ശാന്തനായിരിയ്ക്കുക (സമാധാനത്തോടുകൂടിയിരിക്കുക) സദാചാരത്തിൽ നിഷ്ഠയുണ്ടാ

വുക (മറ്റുള്ളവരോടുള്ള പെരുമാറ്റത്തിൽ മാത്രമല്ല, അവനവന്റെ ജീവിതത്തിലും നിഷ്ഠയുണ്ടാവുക) എന്നിവ തന്നെ രസായനത്തിന്റെ പ്രയോജനമുണ്ടാക്കുന്നു. ഇതൊന്നുമില്ലാതെ ഒരു തരത്തിലുള്ള രസായനത്തിന്റെ പ്രയോഗവും പ്രയോജനം നല്കുന്നില്ല. *ആർദ്രസന്താനതാ ത്യാഗഃ കായവാക്ചേതസാം ദമഃ സ്വാർത്ഥബുദ്ധിഃ പരാർത്ഥേഷു പര്യാപ്തമിതി സദ്വ്രതം* (മനസ്സിന്നലിവ്, ദാനശീലം, ശരീരത്തിന്റേയും വാക്കിന്റേയും മനസ്സിന്റേയും നിയന്ത്രണം, മറ്റുള്ളവരുടെ കാര്യങ്ങളിലും അവനവന്റെ കാര്യത്തിലെന്ന പോലെ നേരെയാവണമെന്ന നിഷ്ക്കർഷ എന്നിവയാണ് സദാചാരത്തിന്റെ കാതലായ അംശം) *ഇത്യാചാരഃ സമാസേന യം പ്രാപ്നോതി സമാചരൻ ആയുരാരോഗ്യമൈശ്വര്യം യശോ ലോകാംശ്ച ശാശ്വതാൻ* (സദാചാരത്തിന്റെ ചുരുക്കമിതാണ്. സദാചാരത്തെ വഴിപോലെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നവൻ ആയുസ്സും, ആരോഗ്യവും, ഐശ്വര്യവും, യശസ്സും, ശാശ്വതമായ ജീവിതവും ഉള്ളവനായി തീരുന്നു) *നക്തംദിനാനി മേ യാന്തി കഥം ഭൂതസ്യ സമ്പ്രതി ദുഃഖഭാങ് ന ഭവത്യേവം നിത്യം സന്നിഹിതസ്മൃതിഃ* (അവനവന്റെ അന്നന്നുള്ള ജീവിതം എപ്രകാരം കഴിഞ്ഞു പോകുന്നു എന്ന് എന്നും ഓർമ്മയോടെ, തെറ്റുകൾ തിരുത്തി കരുതലോടെ ജീവിയ്ക്കുന്നവനു ഒരിയ്ക്കലും ദുഃഖിയ്ക്കേണ്ടി വരുന്നില്ല.) എന്നിങ്ങനെ ആയുർവേദഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ അനേക സന്ദർഭങ്ങളിൽ, ആരോഗ്യത്തിന്റെ സംരക്ഷണത്തിൽ മാത്രമല്ല രോഗത്തെ ശമിപ്പിയ്ക്കുന്നതിലും (ചികിത്സയിലും) സദാചാരത്തിന്റെ പ്രസക്തിയേയും പ്രാധാന്യത്തേയും പറയുന്നു.

ഇതുപോലെ ആചാരങ്ങളായ ഉപദേശങ്ങൾ, ഏറെക്കുറെ ഇതേ ശൈലിയിൽ തന്നെ, സ്മൃതികളിലും, ഇതിഹാസങ്ങളിലും, പുരാണങ്ങളിലും, ധർമ്മപദം, തിരുക്കുറൾ മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും കാണാൻ കഴിയുന്നു. ബ്രാഹ്മേ മുഹൂർത്ത ഉത്തിഷ്ഠേൽ എന്ന അഷ്ടാംഗഹൃദയശ്ലോകം മനുസ്മൃതിയിൽ *ബ്രാഹ്മേ മുഹൂർത്തേ ബുധ്യേത* എന്ന രൂപം പൂണ്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ഹിംസാസ്തേയാദികളായി

അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന ദശവിധപാപങ്ങൾ, ഏറെക്കുറെ അപ്രകാരം തന്നെ മനുസ്മൃതിയിലും കാണുന്നു. ഏതെങ്കിലും ഒന്നിൽ നിന്നു മറ്റൊന്നു സ്വീകരിച്ചു എന്നുപറയുകയല്ല, പൊതുവായൊരു സാംസ്കാരിക പാരമ്പര്യത്തിന്റെ കൈവഴിയായാണു ഓരോന്നും വികസിച്ചതെന്നു കരുതുകയാകും ഉചിതം എന്നു തോന്നുന്നു. സദാചാരങ്ങളുടെ ഒരു തരത്തിലുള്ള വർഗീകരണമാണു അഷ്ടാംഗയോഗത്തിലെ യമങ്ങളും നിയമങ്ങളുമെന്ന് നിശ്ചയിക്കാവുന്നതേയുള്ളൂ. ദർശനങ്ങളിലെല്ലാം തന്നെ വിശേഷങ്ങൾക്കപ്പുറത്തു മൗലികമായ ഒരു സാമാന്യം ശ്രദ്ധിയ്ക്കുന്നവർക്കു കാണാൻ കഴിയും.

രോഗത്തിന്റെ സുഖസാധ്യതയെക്കുറിച്ച്, *ഗ്രഹേഷു അനുഗുണഷു* എന്നു ആയുർവേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. അതു ജ്യോതിഷവിഷയമാണല്ലോ. ഗ്രഹങ്ങളെ അനുകൂലിപ്പിയ്ക്കുന്നതിന് ജ്യോതിഷത്തിൽ സാമാന്യമായി ഇപ്രകാരം പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നത് ശ്രദ്ധേയമാണ്. *അഹിംസകസ്യ ദാന്തസ്യ ധർമ്മാർജിതധനസ്യ ച സർവ്വദാ നിയമസ്ഥസ്യ സദാ സാനുഗ്രഹാഃ ഗ്രഹാഃ* - അഹിംസയിൽ നിഷ്ഠയുള്ളവനും, മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിച്ചിട്ടുള്ളവനും, ധാർമ്മികമായ പ്രവർത്തനം കൊണ്ട് ധനം സമ്പാദിക്കുന്നവനും, എല്ലായ്പ്പോഴും ജീവിതത്തെ സംബന്ധിച്ച നിയമങ്ങളെ പാലിയ്ക്കുന്നവനുമായ മനുഷ്യനിൽ എല്ലാ ഗ്രഹങ്ങളും എന്നെന്നും അനുഗ്രഹം ചൊരിയുന്നു. ഇവിടേയും ഗ്രഹങ്ങളുടെ പ്രീതിയ്ക്കുവേണ്ടി സദാചാരത്തെ തന്നെയാണല്ലോ നിഷ്ക്കർഷയോടെ ഉപദേശിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇവിടെ ധർമ്മാർജിതധനസ്യ എന്നതിന് പ്രത്യേകിച്ചു പ്രാധാന്യമുണ്ടെന്നു പറയണം. ആയുർവേദത്തിലും അത് പ്രത്യേകിച്ചു എടുത്തുതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. *പരോപഘാതക്രിയയാ വർജയേദർജനം ശ്രിയഃ,* മറ്റുള്ളവരെ ദ്രോഹിച്ചു ധനം സമ്പാദിയ്ക്കരുത്. *അർത്ഥാനാം ധർമ്മലബ്ധാനാമദാതാപി ഹ്യസംഭവാൽ സ്വർഗാപവർഗവിഭവാനയത് നേനാധിഗച്ഛതി.* ധാർമ്മികമായി സമ്പാദിയ്ക്കപ്പെട്ട ധനം അധികമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് ദാനവും മറ്റും ചെയ്യാൻ കഴിയാത്തവന്, പ്രത്യേകിച്ച് ദാനവും മറ്റും

ചെയ്യാതെ തന്നെ, സ്വർഗ്ഗവും മോക്ഷവും നിത്യജീവിതത്തിന് വേണ്ടതും ലഭിയ്ക്കുമെന്നതിനു സംശയമില്ല. ധാർമ്മികമായി മാത്രം ധനം സമ്പാദിയ്ക്കുക എന്നതുതന്നെ ഏറ്റവും വലിയ തപസ്സും പുണ്യവുമാണെന്നു താൽപ്പര്യം.

സമാസതഃ ക്രിയായോഗോ നിദാനപരിവർജ്ജനം. ചുരുക്കത്തിൽ ചികിത്സയെന്നത് നിദാനപരിവർജ്ജനമാകുന്നു. വെളിച്ചം കൊണ്ട് ഇരുട്ടിനെ എന്നപോലെ സദാചാരരൂപമായ പുണ്യം കൊണ്ടാണ് ദുരാചാരരൂപമായ പാപത്തെ പരിഹരിയ്ക്കുവാൻ കഴിയുക. ഗീതയും, ഭാഗവതവും മറ്റും സദാചാരത്തിനു പ്രമാണങ്ങളാണ്. അതുതന്നെ ബൈബിളിനേയും ഖുറാനേയും മറ്റും കുറിച്ചും പറയാം. അവയിലെ കഥാംശങ്ങളെ മാറ്റി നിർത്തി പരിശോധിച്ചാൽ അവശേഷിയ്ക്കുക സദാചാരപരങ്ങളായ ഉപദേശങ്ങളാണ്. ദൈവമെന്ന ശബ്ദം പുണ്യത്തേയും, പാപത്തേയും കുറിയ്ക്കുന്നു. രോഗകാരണമായ പാപത്തെ ആരോഗ്യകാരണമായ പുണ്യം കൊണ്ടു പരിഹരിയ്ക്കുക എന്നതാണ് ദൈവവ്യപാശ്രയ ചികിത്സയുടെ താൽപ്പര്യം ജപവും ഭജനയും പ്രാർത്ഥനയും തീർത്ഥാടനവും മന്ത്രധാരണവും വ്രതാനുഷ്ഠാനവുമെല്ലാം ദൈവവ്യാപശ്രയത്തിൽ ഔഷധം പോലെയാണ്. സദാചാരത്തിൽ നിഷ്ഠകൂടാതെയുള്ള പ്രാർത്ഥനാഭജനാദികൾ പഥ്യത്തിൽ നിഷ്ക്കർഷയില്ലാത്ത ഔഷധസേവനം പോലെയാകുന്നു. അതു അത്യന്തികമായി രോഗത്തെ ശമിപ്പിയ്ക്കുകയില്ല, ആരോഗ്യത്തെ സാധിക്കുകയുമില്ല. പ്രാർത്ഥനാഭജനാദികൾ, രോഗശമനത്തെ കുറിച്ച് ഈശ്വരാനുഗ്രഹത്തിലുള്ള ഉത്തമമായ ബോധ്യം കൊണ്ട്, പ്രതീക്ഷയും വിശ്വാസവും ഉളവാക്കുന്നു. ചെയ്തുപോയിരിക്കാവുന്ന പാപത്തിന്നു പരിഹാരമായി പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്നു എന്ന സങ്കൽപ്പവും ഉണ്ടാകുന്നു. അതെല്ലാം ശാരീരികമായിത്തന്നെ അനുകൂലമായ സാഹചര്യത്തെ ഉളവാക്കുമെന്നത് തികച്ചും ശാസ്ത്രസിദ്ധമാകുന്നു. ജ്യോതിഷത്തിലും ഈശ്വരനിലും മറ്റും വിശ്വസിയ്ക്കാത്തവരും സദാചാരത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ അംഗീകരിയ്ക്കാ

തിരിയ്ക്കില്ല. ആയുർവേദത്തിൽ പാപം രോഗത്തിന്റേയും പശ്ചാത്താപം ചികിത്സയുടേയും പര്യായമാകുന്നു.

രോഗിയേയും രോഗത്തേയും ശാസ്ത്രീയമായി പരീക്ഷിച്ചു നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്ന ചികിത്സയാണു യുക്തിവ്യാപാശ്രയം, ആരോഗ്യ രക്ഷണത്തിനും രോഗശമനത്തിനും വേണ്ടി, ജീവിതത്തെ അതിന്റെ സമഗ്രതയിൽ കണക്കിലെടുത്തു പ്രവർത്തിയ്ക്കുകകൊണ്ട് ആയുർവേദത്തെ സമഗ്രചികിത്സയെന്നു (Holstive) പറയാം. വേദ കാലത്തെ ആയുർവേദം സാമാന്യമായി ദൈവവ്യാപാശ്രയമായിരുന്നുവെന്നും, കാലക്രമത്തിൽ, അതു മതിയാവാതെ വന്നപ്പോൾ യുക്തിവ്യാപാശ്രയചികിത്സ നടപ്പിൽ വന്നുവെന്നും കരുതുന്ന ചില രുണ്ട്. വാസനകൊണ്ടും നിരീക്ഷണം കൊണ്ടും, കീരിയും പന്നിയും മറ്റുമെന്ന പോലെ പ്രാചീനനായ മനുഷ്യനും രോഗശമനത്തിനു വേണ്ടി മരുന്നുപയോഗിച്ചിരുന്നതായി അഥർവ്വവേദത്തിൽ സൂചനയുള്ളതിനെക്കുറിച്ചു മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. വേദത്തിൽ അനേകം രോഗങ്ങളെക്കുറിച്ചും അവയ്ക്കുള്ള മരുന്നുകളെക്കുറിച്ചും പ്രസ്താവമുണ്ട്. ലോകത്തിൽ രോഗമില്ലാതിരിയ്ക്കുന്നതിന്നു വേണ്ടി, നന്മയുടെ വഴിയെ (സദാചാരത്തെ) അനുസരിയ്ക്കണമെന്ന് *(സ്വസ്തി പന്ഥാമനുസരേമ ജഗദയക്ഷ്മ)* വേദത്തിൽ ഒരു ദിക്കിൽ പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. പ്രതീക്ഷയും ആഗ്രഹവുമാണ് പ്രാർത്ഥനയുടെ അടിയിലെന്നു മനഃശാസ്ത്രപരമായി നമുക്കു ചിന്തിയ്ക്കാവുന്നതാണ്. പ്രാകൃതനായ മനുഷ്യനെയെന്നപ്പോലെ പരിഷ്ക്കൃതനായ മനുഷ്യനേയും അത്തരം മനോഭാവം നയിക്കുന്നതായി ചുറ്റും നോക്കുമ്പോൾ നമുക്ക് കാണാൻ കഴിയുന്നു. പ്രതീകങ്ങളിൽ മാത്രമേ വ്യത്യാസം കാണുന്നുള്ളൂ. വിശേഷവൽക്കരണം (Specialization) എന്ന കാലസ്വഭാവം നിമിത്തം യുക്തിവ്യപാശ്രയചികിത്സ ശാസ്ത്രത്തിന്റേയും ദൈവവ്യാപാശ്രയചികിത്സ മതത്തിന്റേയും പരിധിയിൽപ്പെടുന്നതായിത്തീർന്നിരിയിക്കുന്നു എന്നു പറയാം. ജീവിതത്തെ സമഗ്രമായിക്കാണുന്ന ആയുർവേദത്തിൽ, രണ്ടുമുൾപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നതു സ്വാഭാവികമാകുന്നു.

ശാസ്ത്രത്തിന്റെ പൂർണ്ണതയ്ക്കുവേണ്ടിയാണ് രണ്ടും ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിയ്ക്കുന്നതെന്നു കരുതാം. ഓരോ സന്ദർഭത്തിലും ഏത് അധികമുചിതമോ അതിനു പ്രാധാന്യം കൊടുക്കുന്നതിന് ചികിത്സയെന്നു സ്വാതന്ത്രമുണ്ട് എന്നാണു ആയുർവേദത്തിന്റെ നില. *പ്രശാമ്യത്യൗഷധൈഃ പൂർവ്വോ ദൈവയുക്തിവ്യപാശ്രയൈഃ* (ദോഷങ്ങളായ വാതപിത്തകഫങ്ങളെ കൊണ്ടുണ്ടാവുന്ന ശാരീരങ്ങളായ രോഗങ്ങളും, ദൈവവ്യപാശ്രയവും യുക്തിവ്യപാശ്രയവുമായ ചികിത്സകൾകൊണ്ട് ശമിയ്ക്കുന്നു.) എന്ന് പറയുന്ന ചരകന്റെ കാലത്തും അതുതന്നെയായിരുന്നു സ്ഥിതിയെന്നു നിശ്ചയിയ്ക്കാം. *ദൈവയുക്തിവ്യപാശ്രയൈഃ* എന്ന ദ്വന്ദ്വസമാസം പ്രയോഗിച്ചിരിയ്ക്കുകകൊണ്ടു രണ്ടിനും ഒരേ തരത്തിലുള്ള പ്രാധാന്യം സങ്കൽപ്പിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. അതാതു വിഷയത്തിൽ തുല്യപ്രധാനങ്ങളായ പദങ്ങൾക്കാണല്ലോ ദ്വന്ദ്വസമാസം വരുക. ഇവിടെ അർത്ഥനിർണയത്തിനു വ്യാകരണം ഉപകരിയ്ക്കുന്നു. പിൽക്കാലത്തു പ്രാധാന്യം നേടിയ വാഗ്ഭടനും ഗൗരവമേറിയ രോഗങ്ങളുടെ ചികിത്സയിൽ മാത്രമല്ല, ഔഷധം സേവിയ്ക്കുന്ന സന്ദർഭത്തിൽകൂടി മന്ത്രജപവും പ്രാർത്ഥനയും പൂജയുമെല്ലാം വിധിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. രോഗങ്ങളുടെ സാധ്യതയെ ചിന്തിയ്ക്കുമ്പോൾ ഗ്രഹങ്ങൾ അനുകൂലങ്ങളായി *(ഗ്രഹേഷ്വനുഗുണേഷു)* രിയ്ക്കണം എന്നു വാഗ്ഭടൻ പറയുന്നു. ഗ്രഹങ്ങളെ അനുകൂലങ്ങളാക്കുന്നതിന് സദാചാരത്തോടൊപ്പം പ്രാർത്ഥനാദികളും വിധിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. ഓരോ മതത്തിൽപ്പെട്ടവരും, അവരവരുടെ മതത്തിന്റെ രീതിയിലാണു പ്രാർത്ഥനാദികളെ അനുസരിയ്ക്കുന്നത്. ചരകം അക്കാലത്തു നിലവിലിരുന്നതും (ഇക്കാലത്തു ഹിന്ദു മതമെന്നു പറയപ്പെടുന്നതും) പാരമ്പര്യം കൊണ്ട് സിദ്ധിച്ചതുമായ ആചാരങ്ങളെ അനുസരിയ്ക്കുന്നു. ബൗദ്ധനായ വാഗ്ഭടനാകട്ടെ, പൂർവ്വാചാരങ്ങളെ നിഷേധിയ്ക്കാതെ ഒപ്പം ബൗദ്ധങ്ങളായ മന്ത്രങ്ങളേയും സമ്പ്രദായങ്ങളേയും കൂട്ടി ചേർത്തു. ഇതിൽ നിന്നു സമന്വയമാണ്. നിഷേധമല്ല ഭാരതീയ സംസ്ക്കാരത്തിന്റെ സ്വഭാവമെന്നൂഹിക്കാം.

സ്ത്യാനികളും മുഹമ്മദീയരുമെല്ലാം അവരവര രീതിയിൽ രുടെ ഭാഷയിൽ ഈശ്വരനെ ആരാധിയ്ക്കുന്നു. *യോ യാം തനും ഭക്തഃ ശ്രദ്ധയാർഷിതുമിച്ഛതി തസ്യ തസ്യ ലാം ശ്രദ്ധാം വ വിദധാമ്യഹം.* (ഓരോരുത്തൻ ഈശ്വ ഓരോരു ത്ത(ഭാവത്തെ) ശ്രദ്ധയോടെ ആരാധിയ്ക്കുവാൻ ഗ്രഹിയ്ക്കു വാ, ഞാൻ അതാതു ഭക്തന്റെ അത്തരത്തി ള ശ്രദ്ധയെ ഷിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ഇച്ഛാപൂർത്തിയെ വരുത്തുന്നു.) നു ഭഗവാൻ യിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു ശ്രദ്ധേയമാകുന്നു. അ കൊണ്ടു ഭാര ിന്റെ കാലത്തുതന്നെ പലതരത്തിലുള്ള ആരാ സമ്പ്രദായ ഭാരതത്തിൽ പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നു എന്നൂ ക്കാം. ഏതു ത്തിലും ഏതു ഭാവത്തിലും ഏതാചരത്തിലും, വ്യത്യാസ ക്കുമപ്പുറത്തു ഐശ്വരമായ ചൈതന്യം അദ്വൈ യി വർത്തി ുന്നു എന്ന വസ്തുതയാണു പ്രസ്തുത ഗീതാ ാകത്തിന്റെ പര്യം. ദൈവവ്യാപാശ്രയമായ ചികിത്സയെ നിശ്ച ക്കുമ്പോൾ, ത്സകൻ ഓർത്തിരിയ്ക്കേണ്ട വസ്തുതയാണിത് *ാമനുസ്മര ച* എന്ന ഗീതാസന്ദേശമതാണല്ലോ. മതത്തിന്റെ പരിൽ ഈ ം നീക്കപ്പെട്ടാൽ ആയുർവേദത്തിന്റെ സമഗ്രത ഷ്ടപ്പെടും. യാജനവും കുറയും. അദ്വൈതവേദാന്തത്തി നിഴലാട്ടം ുർവേദസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ ദർശിക്കാൻ കഴിയും. *ക മകസ്മാത് മിതി ചേത് സമ്യങ് മിഥ്യേതി വിശേഷഃ*, ആരോഗ്യ ിനും രോഗ ും അടിസ്ഥാനമൊന്നുതന്നെയാകുന്നു. ഒരു സംഗ യിൽ നിന്നു സംഗതികൾ എങ്ങനെ എന്ന ചോദ്യത്തിന്, മൃഗേ്യാഗം ണ്ട് ആരോഗ്യവും, മിഥ്യായോഗം കൊണ്ട് രോഗവു ണ്ടാകുന്നു. ികമായ വസ്തുത ഒന്നുതന്നെയാണെന്നും, നാനാ ത്തിന്, പല ിത്തോന്നുന്നതിന്, ഉപാധിഭേദമാണ് കാരണമെന്ന ള്ള അദ്വൈ ിന്റെ ആശയം ഇവിടെ സ്പഷ്ടമാണല്ലോ.

അനേകം പരീക്ഷകന്മാർ പലേവിധത്തിൽ പരീ ച്ചു യുക്തി കൊണ്ട് വിലയിരുത്തി, ചെന്നെത്തുന്ന ത മാനമാണ്

സിദ്ധാന്തം. നിരന്തരങ്ങളായ അനുഭവങ്ങൾകൊണ്ട് സാധൂകരിയ്ക്കപ്പെടുന്നതുമാകണം. അങ്ങനെ ആഗമമായിത്തീരുന്ന സിദ്ധാന്തത്തെ വിദ്യാർത്ഥികൾ വീണ്ടും പലവിധത്തിലും പരീക്ഷിച്ച യുക്തികൾകൊണ്ട് ബോധ്യപ്പെടേണ്ടതുമാണ്. ഇതു നിരന്തരമായ പ്രക്രിയയാകയാൽ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിലും മറ്റും പരിഷ്ക്കാരം വരുത്താവുന്നതാണ്. ആഗമസിദ്ധമായതു പ്രത്യക്ഷഫലദർശനം കൂടിയാകണം. അപ്പോഴേ അംഗീകരിയ്ക്കപ്പെടുകയുള്ളൂ. *ഇദമാഗമസിദ്ധത്വാൽ പ്രത്യക്ഷഫലദർശനാൽ മന്ത്രവത്സംപ്രയോക്തവ്യം ന മീമാംസ്യം കദാചന,* മന്ത്രം പോലെ പ്രയോഗിക്കാമെന്നു വാഗ്ഭടൻ പറയുന്നു. മന്ത്രത്തേയും ആയുർവേദത്തേയും ഒരേ മാന്യതയിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള ന്യായദർശനം ഇവിടെ ഓർമ്മയിൽ വരുന്നു. മന്ത്രവത് എന്നതിനു മന്ത്രത്തോടുകൂടി എന്ന അർത്ഥത്തേയും ഗ്രഹിച്ച് ദൈവവ്യപാശ്രയവും ഇവിടെ ഉദ്ദേശിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നതായി കരുതാം. ചരകത്തിൽ സർവ്വതന്ത്രസിദ്ധാന്തം, പ്രതിതന്ത്രസിദ്ധാന്തം, അധികരണസിദ്ധാന്തം, അഭ്യുപഗമസിദ്ധാന്തം എന്നിങ്ങനെ സിദ്ധാന്തത്തിന് നൽകപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന വിഭേദങ്ങൾ ന്യായദർശനത്തെ തികച്ചും ആശ്രയിക്കുന്നു. ഉദാഹരണങ്ങൾ ആയുർവേദത്തിൽ നിന്നാണു എന്നേ ഭേദമുള്ളൂ.

ന്യായദർശനത്തിലെ പതിനാറുപദാർത്ഥങ്ങളിൽ സിദ്ധാന്തവും പെടുമല്ലോ.

ആയുർവേദത്തെ മൗലികമായി പഠിയ്ക്കുന്നതിന്നും സിദ്ധാന്തങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും ദർശനങ്ങളെക്കുറിച്ചുകൂടി അറിഞ്ഞിരിയ്ക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ചു ചെറിയൊരവലോകനം മാത്രമാണിവിടെ ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്നത്. ദാർശനികമായി നോക്കുമ്പോൾ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യമേറിയ ആയുർവേദഗ്രന്ഥം ചരകമാകുന്നു. അത്തരത്തിലുള്ള പഠനം, ശാസ്ത്രസംബന്ധമായ ഗവേഷണം തന്നെയാകുന്നു.

ഏതു ഗ്രന്ഥവും പഠിയ്ക്കുമ്പോൾ കൈക്കൊള്ളേണ്ട കാഴ്ചപ്പാടിനെക്കുറിച്ചുള്ള ചരകന്റെ ഉപദേശത്തെക്കുറിച്ചുകൂടി പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ലേഖനം ഉപസംഹരിക്കാം.

അതശ്ച പ്രകൃതം ബുദ്ധ്വാ ദേശകാലാന്തരാണി ച
തന്ത്രകർത്തുരഭിപ്രായാ നുപായാംശ്ചാർത്ഥമാദിശേൽ

അതുകൊണ്ടു പ്രകൃതത്തേയും ദേശത്തിന്റേയും കാലത്തിന്റേയും അന്തരങ്ങളേയും ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളേയും ഉപായങ്ങളേയും അറിഞ്ഞുവേണം ഏതു ഗ്രന്ഥത്തേയും, ഏതു ഗ്രന്ഥത്തിലെ ഉപദേശങ്ങളേയും മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് പ്രകൃതം എന്നതിനു സന്ദർഭമെന്നർത്ഥം. ഒരു പദത്തിന്നു അനേകം അർത്ഥങ്ങളുണ്ടാകാം. രസമെന്നപദത്തിന്, ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുക്കുന്ന ചാറെന്നും, സത്തെന്നും, മാംസരസമെന്നും, മധുരം മുതലായരസമെന്നും, പാരദം (Mercury) എന്നും മറ്റും ആയുർവേദത്തിലർത്ഥമുണ്ട്. സാഹിത്യത്തിൽ ശൃംഗാരാദിരസമെന്നും അർത്ഥമുണ്ടല്ലോ. ഈ അർത്ഥങ്ങളിൽ ഏതാണു ഒരു പ്രസ്താവത്തിൽ യോജിക്കുക എന്നു സന്ദർഭം നോക്കിയേ തീരുമാനിയ്ക്കാനാവുകയുള്ളൂ. ഏതു പദത്തിനും സന്ദർഭത്തിനനുസരിച്ചേ അർത്ഥമുള്ളൂവെന്നാണ് സിദ്ധാന്തം. ദോഷശബ്ദത്തിന് ന്യായദർശനത്തിൽ രാഗം, ദ്വേഷം, മോഹം എന്നാണർത്ഥം. ആയുർവേദത്തിലാകട്ടെ, വാതം, പിത്തം, കഫം എന്നാണർത്ഥം.

ദേശത്തിന്റേയും, കാലത്തിന്റേയും അന്തരങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാതെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലെ പ്രസ്താവങ്ങളെ വിലയിരുത്തുവാൻ ശ്രമിച്ചാൽ, പലപ്പോഴും പലതും അബദ്ധമാണെന്നു തോന്നും. യുക്തികൾക്കു ദേശകാലങ്ങളുടെ വ്യത്യാസം കൊണ്ടുവ്യത്യാസം വരുന്നില്ല. അനുഷ്ഠാനത്തിൽ പലപ്പോഴും വ്യത്യാസം വരുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു. ദേശഭേദം കൊണ്ടു കാലാവസ്ഥയ്ക്കുഭേദം വരുമല്ലോ. ഋതുക്കളെക്കുറിച്ചു പറയുമ്പോൾ, ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഗ്രീഷ്മം, ഏറെക്കുറെ മിഥുനം, കർക്കടകം മാസങ്ങളാണ് (ജ്യേഷ്ഠവും ആഷാഢവും). കേരളത്തി

ലാകട്ടെ, ആ മാസങ്ങളിൽ സാമാന്യം നല്ല മഴ പെയ്യുന്നു. എടവപ്പാതി മുതൽ കാലവർഷമാകുന്നു. രണ്ടു മാസമല്ല, ഏറെക്കുറെ ചിങ്ങമാസം വരെ (മൂന്നുമാസം) മഴയാണ്. തുലാവർഷം എന്നു മറ്റൊരു വർഷക്കാലം കൂടെയുണ്ട്. ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഹേമന്തം, ശിശിരം, എന്നു നാലുമാസങ്ങൾ മഞ്ഞുകാലമാണ്. കേരളത്തിൽ രണ്ടുമാസമേ സാമാന്യമായി മഞ്ഞുള്ളൂ. അതുപോലെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ മഴയും, മഞ്ഞും, വെയിലുമെല്ലാം ഏറ്റവും തീക്ഷ്ണതയുടെ വിവരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. തീക്ഷ്ണതയ്ക്കു വ്യത്യാസം വരുന്നതനുസരിച്ച്, ചര്യയ്ക്കും വ്യത്യാസം വരുമല്ലോ. കേരളത്തിൽ ഒരു ഋതുവും അതിതീക്ഷ്ണതയിൽ അനുഭവപ്പെടുന്നില്ല. അതെല്ലാം ദേശത്തിന്റെ വ്യത്യാസം കൊണ്ടാണ്. ദേശഭേദംകൊണ്ട് വിളവുകൾക്ക് വ്യത്യാസവും അതനുസരിച്ച് ആഹാരത്തിലും മറ്റും വ്യത്യാസവും സ്വഭാവികമായി വരുന്നു. ദേശഭേദംകൊണ്ടു ജീവിതത്തിലെ ആചാരങ്ങൾക്കും വ്യത്യാസം വരുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറയപ്പെട്ടവ അക്കാലത്തെ സ്ഥിതിയ്ക്കു യുക്തമെങ്കിലും ഇക്കാലത്തെ സ്ഥിതിയ്ക്കു അങ്ങനെ തന്നെ അനുസരിയ്ക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ല. ശാസ്ത്രവിധികളെല്ലാം ബുദ്ധിമാന്മാർക്ക് ഉദാഹരണം മാത്രമാണ് *(ഉദാഹരണ മാത്രം തു ബുദ്ധിമതാം)* എന്ന് ആചാര്യന്മാർ തന്നെ ഉപദേശിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഉപദേശത്തിലെ യുക്തിയ്ക്കാണു പ്രാധാന്യം. ലോകത്തിലെ വിവിധപ്രദേശങ്ങളിൽ കാലാവസ്ഥകൾക്ക് പലതരത്തിലും വ്യത്യാസമുണ്ടാകും. അതനുസരിച്ചു ചര്യകൾക്കു വ്യത്യാസം വരാതെ നിവൃത്തിയില്ല. എന്നാൽ, ചര്യകളെ നിയന്ത്രിയ്ക്കുന്ന യുക്തിയ്ക്കു വ്യത്യാസമില്ല. അതു ദേശകാലാതീതമായിത്തന്നെ പ്രസക്തിയുള്ളതും പ്രായോഗികവുമാകുന്നു. ദേശവ്യത്യാസംപോലെ തന്നെയാണു കാലവ്യത്യാസവും. കാലവ്യത്യാസം കൊണ്ടു ജീവിതത്തിന്റെ സാഹചര്യത്തിന്നും സൗകര്യത്തിന്നും സമ്പ്രദായത്തിന്നും വ്യത്യാസം വരുക സ്വാഭാവികമാകുന്നു. അതു ആരോഗ്യത്തേയും രോഗത്തേയും സ്വാഭാവികമായിത്തന്നെ ബാധിയ്ക്കും. എന്നാൽ, രോഗത്തിന്റെ രൂപത്തിന

ല്ലാതെ ഭാവത്തിന്നു [illegible] ്വരുത്തുകയില്ല. മുമ്പില്ലാതിരുന്ന പുതിയ തായ ഒരു ലക്ഷണ [illegible] ുതിയതെന്നു പറയപ്പെടുന്ന ഒരു രോഗ ത്തിലും കാണപ്പെടു [illegible] അതിന്നുകാരണം ജൈവികങ്ങളായ പ്രക്രി യകളെ (biological f [illegible] s and reactions) നിയന്ത്രിയ്ക്കുന്നവയായി സങ്കൽപിയ്ക്കപ്പെട്ടി [illegible] ന്ന ദോഷങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തിന്നു വ്യത്യാ സമില്ലാത്തതാണ്. [illegible] ന്നെയാണ് ദേശാന്തരങ്ങളിലുണ്ടാവുന്ന രോഗങ്ങളുടെ സ്ഥി [illegible] ആയുർവേദത്തിന്റെ ഉൽക്കർഷം, സിദ്ധാ ന്തങ്ങളിലാണ്, യുക [illegible] ലാണ്. അവയാകട്ടെ, ദേശകാലാതീതമാ യിത്തന്നെ സാധുത [illegible] യാകുന്നു. ആയുർവേദത്തിൽ പ്രതിസം സ്ക്കരണമെന്നൊരു [illegible] ായം പറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ചരകവും സുശ്രു തവുമെല്ലാം പലപ്രാ [illegible] പ്രതിസംസ്ക്കരിച്ചുകൊണ്ടാണ് വാഗ്ഭ ടൻ അഷ്ടാംഗസംഗ്ര [illegible] പിന്നെ അഷ്ടാംഗഹൃദയവുമെഴുതിയത്. *യുഗാനുരുപസന്ദർഭേ* [illegible] *ഗേന കരിഷ്യതെ* (കാലത്തിന്നു യോജിച്ച വിവരണങ്ങളോടുകൂ [illegible] ഷയങ്ങളെ പുതിയൊരു രീതിയിൽ വക തിരിച്ചു എഴുതപ്പെ [illegible] എന്നു സംഗ്രഹത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിരി യ്ക്കുന്നു. *ഉക്താനി* [illegible] *ി ഫലാന്വിതാനി യുഗാനുരൂപാണി രസാ യനാനി* (പ്രയോഗിക [illegible] അനുഭവത്തിൽ ഫലമുള്ളവയും, കാല ത്തിന്നു യോജിച്ചവയ [illegible] രസായനങ്ങളാണു പറയപ്പെട്ടത്. വളരെ മഹത്വമുള്ളവയെങ്കില [illegible] പ്പിലാക്കുവാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുള്ളവ ഇവിടെ പറയപ്പെട്ടിട്ടില്ല) എന്ന [illegible] ടാംഗഹൃദയത്തിലും പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചു ഗ്രന്ഥമാ [illegible] ല്ലങ്കിലും, കാലികങ്ങളായ അനേകവ്യാഖ്യാ നങ്ങൾകൊണ്ടു അഷ [illegible] ഹൃദയം പ്രതിസംസ്ക്കരിയ്ക്കപ്പെട്ടുകൊ ണ്ടിരുന്നിട്ടുണ്ട്. ചരക [illegible] യും സുശ്രുതത്തിലേയും അഷ്ടാംഗഹൃ ദയത്തിലേയും മറ്റും [illegible] ങ്ങളെ ആധുനികവൈദ്യത്തിലെ നിർദ്ദേ ശങ്ങളുമായി താരതമ [illegible] ത്തി ആധുനികവൈദ്യം ഉൽകൃഷ്ടമെന്നു ചിലർ സ്ഥാപിയ്ക്കാ [illegible] ിച്ചുകണ്ടിട്ടുണ്ട്. ആ താരതമ്യം തികച്ചും അശാസ്ത്രീയമാണെ [illegible] യാതെ തരമില്ല. നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കു മുമ്പെ ഴുതപ്പെട്ട ആയുർവേദ [illegible] ങ്ങളിലെ വിഷയങ്ങളെ അക്കാലത്തുണ്ടാ

യിരുന്ന ആധുനിക വൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളിലെ വിഷയങ്ങളോടാണല്ലോ താരതമ്യപ്പെടുത്തേണ്ടത്. അഷ്ടാംഗസംഗ്രഹത്തെ പ്രതിസംസ്ക്ക രിക്കുകയോ, വാഗ്ഭടൻ ചെയ്തതുപോലെ യുഗാനുരൂപമായ മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥത്തെ നിർമ്മിയ്ക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടകാലം, ആയുർവേദത്തെ സംബന്ധിച്ചു വൈകിയിരിയ്ക്കുന്നു എന്നു പറയാതെ തരമില്ല.

ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളേയും പരിശോധിച്ചു വേണം ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അർത്ഥത്തെ ചിന്തിയിക്കുന്നതിന്ന്. ഗ്രന്ഥത്തെ വ്യഖ്യാനിയ്ക്കുമ്പോൾ ആദ്യം തന്നെ ഗ്രന്ഥത്തെ പരിചയപ്പെടുത്തി വേണം തുടങ്ങുവാൻ എന്നുണ്ട്. *സംജ്ഞാം നിമിത്തം കർത്താരം പരിമാണം പ്രയോജനം പ്രാഗുക്ത്വാ സർവ്വതന്ത്രാണാം പശ്ചാദ്വ്യാഖ്യാ നുവർണയേൽ.* ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പേര്, അങ്ങനെയൊരു ഗ്രന്ഥം രചി യ്ക്കുവാനുള്ള കാരണം, ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ കർത്താവ്, ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വലുപ്പം, ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രയോജനം, എന്നിവയെ ആദ്യം പറഞ്ഞിട്ടു വേണം വ്യാഖ്യാതാവു വിവരിച്ചു തുടങ്ങുന്നതിന്നു എന്നു താൽപര്യം. അതെല്ലാം കൊണ്ട് അധ്യേതാവിന്നു ഗ്രന്ഥപഠനത്തിൽ താൽപര്യ മുളവാകുന്നു. ഇവയിൽ കർത്താവിനെക്കുറിച്ചറിയുന്നതിന്നു പലേ പ്രയോജനങ്ങളുമുണ്ട്. ഒന്നാമത്, കർത്താവു പ്രാമാണികനെങ്കിൽ, പ്രസിദ്ധനെങ്കിൽ, ഗ്രന്ഥത്തെ ആപ്തവചനമായി അംഗീകരിയ്ക്കാൻ കഴിയും. വിഷയത്തെ വിവരിയ്ക്കുമ്പോഴും വിശദീകരിക്കുമ്പോഴും ഉദാഹരണം നൽകുമ്പോഴുമെല്ലാം പല ദിക്കിലും ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾ നിഴലിക്കുന്നുണ്ടാവും. ബൗദ്ധനായ വാഗ്ഭടൻ ഗ്രന്ഥ മെഴുതുമ്പോൾ, ബൗദ്ധനല്ലാത്ത ഒരാളെ സംബന്ധിച്ച് ചിലപ്പോൾ ഒരു പക്ഷെ ആ ആശയങ്ങൾ വിപ്രതിപത്തിയുണ്ടാക്കിയെന്നു വരാം. എന്നാലതെല്ലാം, പ്രതിപാദനത്തെ സംബന്ധിച്ചതാണെന്നും, പ്രതി പാദ്യത്തിന്റെ ഉൽക്കർഷത്തെ അതൊട്ടും ബാധിയ്ക്കുന്നില്ലെന്നും മന സ്സിലാക്കിയാൽ, അധ്യേതാവിന്നു ശ്രദ്ധയോടെ തന്നെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രവൃത്തിയുണ്ടാവുന്നു. ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ ശൈലിയെന്നു മനസ്സി ലാക്കിയാൽ പല ദിക്കിലും വിപ്രതിപത്തി ഒഴിഞ്ഞുപോവുകയും

ചെയ്യും. ഉദ്ദേശത്തെക്കുറിച്ചേ ശ്രദ്ധിയ്ക്കേണ്ടൂ, വാക്കുകളിൽ അത്ര ശ്രദ്ധിയ്ക്കേണ്ട എന്നു ചരകൻ തന്നെ ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. *തേർത്ഥപ്രത്യായനപരാ: വചനേ യച്ച നാദൃതാ:* എന്നു വാഗ്ഭടനും പറയുന്നു.

ചരകത്തിൽത്തന്നെ ഏറെക്കുറെ ഒരധ്യായം ആത്മാവിന്റെ പുനർജന്മത്തെ സ്ഥാപിയ്ക്കുന്നതിന്നുപയോഗിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. സൂക്ഷ്മമായി ചിന്തിയ്ക്കുമ്പോൾ അതു ആചാര്യന്റെ വ്യക്തിപരമായ അഭിപ്രായമോ, ആചാര്യൻ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്ന സമുദായത്തിന്റെ അഭിപ്രായമോ ആണെന്നാണു കരുതേണ്ടത്. ആയുർവേദത്തിന്റ മുഖ്യവിഷയമായ ആരോഗ്യത്തേയും രോഗത്തേയും സംബന്ധിച്ച് പുനർജ്ജന്മമുണ്ടെങ്കിലും ഇല്ലെങ്കിലും പ്രത്യേകിച്ചൊരു പ്രാധാന്യവുമില്ല. പുനർജ്ജന്മത്തെക്കുറിച്ചു വിശ്വാസമില്ലാത്തവർക്കും പ്രയോജനത്തോടുകൂടി ആയുർവേദം പഠിയ്ക്കുകയും പ്രയോഗിയ്ക്കുകയും ചെയ്യാവുന്നതാണ്. ഇക്കാലത്തു എഴുതപ്പെടുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും കർത്താവാദരിയ്ക്കുന്ന തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ അതിപ്രസരം കാണാൻ കഴിയും. അതെല്ലാം മാറ്റിനിർത്തി വിഷയത്തെ ഗ്രഹിയ്ക്കാനും, അറിവുവർദ്ധിപ്പിയ്ക്കാനും കഴിയേണ്ടതാണ്. സർവ്വാന്തര്യാമിയായ ആത്മാവ് ഒന്ന് എന്ന അദ്വൈതമാണ് ചരകന്റെ അഭിപ്രായം. സുശ്രുതനാകട്ടെ, പ്രതിദേഹം ഭിന്നനാണു ആത്മാവെന്ന ദ്വൈതത്തെ അംഗീകരിയ്ക്കുന്നു. അതെന്തായാലും ആയുർവേദത്തിന്റെ മുഖ്യവിഷയത്തിന്നു ഒരു വ്യത്യാസവുമില്ല. വാഗ്ഭടഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ, ബുദ്ധമതപ്രകാരമുള്ള ആചാരങ്ങളും വിചാരങ്ങളും പലദിക്കിലും കാണാം. രാഗാദിരോഗാൻ എന്ന അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിന്റെ ആരംഭശ്ലോകത്തിലെ അപൂർവ്വ വൈദ്യൻ ബുദ്ധനാണെന്നു കരുതാനുള്ള കാരണങ്ങളുണ്ട്. എന്നാൽ ശിവനേയോ, വിഷ്ണുവിനേയോ, രാമനേയോ, കൃഷ്ണനേയോ ആണുകുറിയ്ക്കുന്നതെങ്കിലും, വിഷയത്തിന്നും താൽപ്പര്യത്തിന്നും ഒരു വ്യത്യാസവുമില്ല. ചരകത്തിലും സുശ്രുതത്തിലും

അത്തരമൊരു ഇഷ്ടദേവതാനമസ്കാരമില്ല. അത്തരം സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രാചീനഗ്രന്ഥങ്ങളിലുണ്ട്. അതു ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ അഭിപ്രായമായി ഗണിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു. വൈദ്യൻ പെരുമാറ്റത്തിൽ ബോധിസത്വന്മാരെ അനുകരിക്കണമെന്നു വാഗ്ഭടൻ സംഗ്രഹത്തിൽ പറയുന്നു. ബൗദ്ധപാരമ്പര്യത്തിലെ സിദ്ധപുരുഷന്മാരാണു ബോധിസത്വന്മാർ. അഷ്ടാംഗസംഗ്രഹം പഠിച്ചതനുസരിച്ചാൽ, ആര്യസത്യം പഠിച്ചനുസരിച്ചാലെന്നപോലെ സ്വാർത്ഥത്തിന്റേയും പരാർത്ഥത്തിന്റേയും സിദ്ധിയുണ്ടാകുമെന്നുമുണ്ട് (*അഭ്യസ്യതോ മാർഗമിവാര്യസത്യം സംജായതേ സ്വാർത്ഥപരാർത്ഥസിദ്ധി:*) ആര്യസത്യമെന്നതു ബൗദ്ധസമ്പ്രദായത്തിലെ മൗലികസിദ്ധാന്തമാണല്ലോ. മരുന്നു കഴിയ്ക്കുമ്പോൾ, മന്ത്രവൽ (മന്ത്രത്തോടുകൂടി) എന്ന നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച്, ചരകത്തിൽ വൈദികങ്ങളായ ചില മന്ത്രങ്ങളാണു പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. വാഗ്ഭടനാകട്ടെ, വൈദികമന്ത്രങ്ങളെ നിഷേധിയ്ക്കാതെ തന്നെ ബൗദ്ധമന്ത്രങ്ങളേയും ചേർത്തുപദേശിയ്ക്കുന്നു. പ്രത്യേകരോഗങ്ങളിൽ പ്രത്യേക ദേവതകളുടെ ഉപാസനയെ വിധിയ്ക്കുമ്പോൾ, ബൗദ്ധദേവതകളേയും ചേർത്തു വാഗ്ഭടൻ പറയുന്നു.

ആയുർവേദത്തിൽ വാഗ്ഭടന്റെ അഷ്ടാംഗഹൃദയമെന്നപോലെ, വ്യാകരണത്തിൽ ധർമ്മകീർത്തിയുടെ രൂപാവതാരമാണ് കേരളത്തിൽ പ്രചാരത്തിലിരുന്നത്. വാഗ്ഭടനും ധർമ്മകീർത്തിയും ബൗദ്ധന്മാരായിരുന്നു എന്നു സിദ്ധമാകുന്നു. രൂപാവതാരത്തിൽ, പ്രക്രിയകളെ വിവരിയ്ക്കുമ്പോൾ, ഉദാഹരണമായിപ്പോലും പുരാണപ്രസിദ്ധന്മാരായ, ഹിന്ദുക്കളാൽ ആരാധിയ്ക്കപ്പെടുന്ന, വ്യക്തികളെക്കുറിയ്ക്കുന്ന രാമൻ, സീത മുതലായ പദങ്ങൾ ഉപയോഗിയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. *വൃക്ഷോ ജായാ കുണ്ഡമിതി രൂപഭേദമജന്തകേ.* കേരളത്തിൽ പ്രചാരത്തിലിരുന്ന 'വലിയ സിദ്ധരൂപം' രൂപാവതാരത്തിൽ നൽകപ്പെട്ടിരുന്ന ഉദാഹരണങ്ങളെ ക്രോഡീകരിച്ചതാണ്. തികച്ചും seculai എന്നു പറയാം, ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ അഭിപ്രായം എന്ന നിലയിൽ ആ പ്രത്യേകത അംഗീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടു. തികഞ്ഞ ഈശ്വരവിശ്വാസികൾകൂടി പഠനപാ

ഠനങ്ങൾക്കു അതുപയോഗിച്ചുപോരുകയും ചെയ്തു. ചരിത്രപരമായി കേരളത്തിലെ സംസ്കൃതപഠനത്തിലും ശാസ്ത്രപഠനത്തിലും ബൗദ്ധന്മാർ വലിയൊരു സംഭാവനയാണു നൽകിയത്. അമരകോശ കർത്താവായ അമരസിംഹനും ബൗദ്ധനായിരുന്നു. വൈദികർ ഏകാദശി പുണ്യദിനത്തിൽ അഷ്ടാംഗഹൃദയവും അമരകോശവും പഠിയ്ക്കുമായിരുന്നില്ല.

ഇന്നത്തെക്കാലത്തു മുഹമ്മദീയരുടേയും കൃസ്ത്യാനികളുടേയും പ്രാർത്ഥനകളേയും ആ രീതിയിൽ അനുവദിയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അത്തരം ആചാരങ്ങളിൽ വിശ്വസിയ്ക്കാത്ത യുക്തിവാദികൾക്ക് പ്രാർത്ഥനകൂടാതെ ഔഷധം സേവിയ്ക്കാവുന്നതാണ്. പ്രാർത്ഥനകൊണ്ടു സിദ്ധിയ്ക്കുന്ന വിശ്വാസം (Confidence) അവർക്കു ദൃഢമായ സങ്കൽപം കൊണ്ടുകിട്ടിക്കൂടായ്കയില്ല. ഗ്രന്ഥം രചിച്ച കാലത്തെ ആചാരങ്ങളേയും വിചാരങ്ങളേയും ഗ്രന്ഥകാരന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളേയും പ്രക്ഷിപ്തങ്ങളായിക്കരുതി തള്ളിക്കളഞ്ഞു ചരകത്തേയും മറ്റും ശുദ്ധീകരിയ്ക്കണമെന്നു പറയുന്നത് സ്വന്തം അഭിപ്രായമാകുമല്ലോ. കൂടുതൽ അറിവും സമചിത്തതയുമുണ്ടാകുമ്പോൾ, പിന്നെ സ്വീകാര്യമായിത്തീർന്നേക്കാവുന്ന പലതും, അങ്ങനെ നിഷേധിയ്ക്കപ്പെട്ടുപോയേക്കാൻ ഇടയുണ്ട്. പരിഷ്ക്കാരമാഗ്രഹിയ്ക്കുന്നവർ ഒരു കാലത്തുവാഗ്ഭടൻ ചെയ്തതുപോലെ, സ്വാഭിപ്രായമനുസരിച്ചു പുതിയൊരുഗ്രന്ഥം രചിയ്ക്കുകയാണ് വേണ്ടത്. ആയുർവേദത്തിന്റെ വികാസത്തിലെ നാഴികക്കല്ലുകൾ എന്ന നിലയിൽ പ്രാചീന ഗ്രന്ഥങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുകയും പഠിയ്ക്കുകയും വേണ്ടതാണ്. പുതിയതായി എഴുതുന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലും ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളായി പലതും വന്നുപെടാതിരിയ്ക്കയുമില്ല.

ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ താൽപര്യത്തെ അറിയാൻ സഹായിയ്ക്കുന്നതായി പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഉപായങ്ങൾ തന്ത്രയുക്തികളാണെന്നു വ്യാഖ്യാനിയ്ക്കപ്പെടുന്നു. ഏതു നിയമം ഏത് അനുവാദം എന്നും

മറ്റും തന്ത്രയുക്തികൾ കൊണ്ടറിയാം. പരസ്പരം വിരുദ്ധങ്ങളായി ത്തോന്നുന്ന പ്രസ്താവങ്ങളിലെ വൈരുദ്ധ്യത്തെ പരിഹരിച്ചു താൽപ ര്യത്തെ കണ്ടെത്തുന്നതിനു തന്ത്രയുക്തികൾ സഹായിക്കുന്നു. ശാസ്ത്രരചനയിൽ സ്വീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സങ്കേതങ്ങളെ വിശദമാ ക്കാനും തന്ത്രയുക്തികൾ പ്രയോജനപ്പെടുന്നു. ഉപായങ്ങൾക്ക്, ആഗമം, അനുമാനം, പ്രത്യക്ഷം എന്ന പ്രമാണങ്ങളെന്നും അർത്ഥം ഗ്രഹിയ്ക്കാവുന്നതാണ്. ഗ്രന്ഥത്തിലെ താൽപ്പര്യത്തെ ഈ ഉപായ ങ്ങൾ കൊണ്ടെല്ലാം പരിശോധിച്ചറിയേണ്ടതാണ് എന്നു പറയാം.

ഉപക്രമോപസംഹാരാവഭ്യാസോ/പൂർവ്വതാ ഫലം
അർത്ഥവാദോപപത്തീ ച ലിംഗം താൽപര്യനിർണയേ

എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ താൽപര്യത്തെ നിർണയിക്കുന്നതിന്നു പറയപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളേയും അർത്ഥനിർണയത്തിൽ സഹായിയ്ക്കു കയാൽ, ഉപായങ്ങളായി പരിഗണിയ്ക്കാവുന്നതാകുന്നു. ഉപക്രമവും ഉപസംഹാരവും ഒരേ താല്പര്യത്തെത്തന്നെയാകും കുറിയ്ക്കുക. അതുകൊണ്ടു ആരംഭത്തേയും അവസാനത്തേയും പരിശോധി യ്ക്കുകകൊണ്ടു താല്പര്യത്തെ ഊഹിയ്ക്കാൻ കഴിയും. ഏതൊരു കാര്യമാണോ വീണ്ടും വീണ്ടും പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നത് അതു താൽപ ര്യത്തെ കുറിയ്ക്കുന്നു. അതാണ് അഭ്യാസം. ഏതിന്നാണോ പ്രത്യേ കിച്ചു ഊന്നൽ കൊടുത്തിട്ടുള്ളത് അതാണ് അപൂർവ്വത എന്നും സമാ ന്യമായി പറയാം. ആകമാനമുള്ള പ്രയോജനത്തെ (ഫലത്തെ) നോക്കിയും താൽപര്യത്തെ നിർണയിക്കാം. പരോക്ഷമായി വിഷയ ത്തെക്കുറിയ്ക്കുന്നതാണ് അർത്ഥവാദം. വിരുദ്ധാർത്ഥമായും മറ്റും തോന്നുന്നിടത്തു അർത്ഥനിർണയത്തിൽ അർത്ഥവാദം സഹായി ക്കുന്നു. ഉപപത്തിയ്ക്കു യുക്തിയെന്നർത്ഥം. ഗ്രന്ഥത്തിൽ യുക്തി യുക്തമായി സ്ഥാപിയ്ക്കപ്പെടുന്നതാണ് അതിന്റെ അർത്ഥം. ഇങ്ങ നെയെല്ലാം അർത്ഥം ചിന്തിയ്ക്കാതെ, ഏതെങ്കിലും ഒരു ശാസ്ത്ര വാക്യത്തെ അടർത്തിയെടുത്തു ഉദ്ദേശം കണ്ടുപിടിയ്ക്കാൻ ശ്രമി

യ്ക്കുന്നതു തെറ്റായ നിഗമനത്തിൽ എത്തിച്ചു എന്നു വരും. വൈദ്യ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മാത്രമല്ല. ഏതു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തിന്റെയും സാഹി ത്യഗ്രന്ഥത്തിന്റെയും താൽപര്യനിർണയത്തിൽ ഇതെല്ലാം പ്രസക്ത മാകുന്നു.

ഈ ശ്ലോകം, ചരകന്റെ കാലത്തു ആയുർവേദത്തെക്കുറിച്ചു പ്രതിപാദിയ്ക്കുന്ന അനേകം ഗ്രന്ഥങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു എന്നു വ്യക്ത മാക്കുന്നു. രോഗഭിഷഗ്ജിതീയം വിമാനം എന്ന അധ്യായത്തിൽ ചര കൻ, ആയുർവേദത്തെ എങ്ങനെ പഠിയ്ക്കണമെന്നു വിവരിയ്ക്കു ന്നുണ്ട്. ആചാര്യപരീക്ഷ, ശിഷ്യപരീക്ഷ, ഗ്രന്ഥപരീക്ഷ എന്നിവ ആചാര്യന്റേയും ശിഷ്യന്റേയും ഗ്രന്ഥത്തിന്റേയും യോഗ്യതയെക്കു റിച്ചു പറയുന്നു. അവിടെ *വിവിധാനി ശാസ്ത്രാണി ഭിഷജാം പ്രച രന്തി ലോകേ* എന്നൊരു വാക്യമുണ്ട്. ലോകത്തിൽ ഭിഷക്കുകളുടെ അനേകം ശാസ്ത്രങ്ങളുണ്ട്. ചിലർ ഇവിടെ ശാസ്ത്രമെന്ന പദത്തിന്നു സമ്പ്രദായം (ചികിത്സാ സമ്പ്രദായം) എന്നു പറയുന്നു. സന്ദർഭം കൊണ്ടു ശാസ്ത്രശബ്ദം ഇവിടെ ഗ്രന്ഥത്തെകുറിയ്ക്കുന്നു. അക്കാ ലത്തുണ്ടായിരുന്ന അനേകവൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പഠനപാഠന ങ്ങൾക്കു തെരഞ്ഞെടുത്തുപയോഗിയ്ക്കേണ്ട ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ യോഗ്യ തയാണു കുറിയ്ക്കപ്പെടുന്നത്. അനേകഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിലല്ലേ ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ പ്രത്യേകമായ അഭിപ്രായത്തെക്കുറിച്ചു ചിന്തി യ്ക്കേണ്ടതിന്റെ യുക്തിയുള്ളൂ.

വളരെയധികം ഗവേഷണം ആവശ്യമുള്ള ഒരു വിഷയത്തിന്റെ പ്രാഥമികമായ അവതരണം മാത്രമാണീ ലേഖനം കൊണ്ടുദ്ദേശി യ്ക്കുന്നത്. ഭാരതീയ ശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം തന്നെ ഭാരതീയദർശനങ്ങ ളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ രൂപം കൊണ്ടതാണ് എന്ന സാമാന്യമായ വസ്തുതയ്ക്ക്, എനിയ്ക്കധികം പരിചയമുള്ള ആയുർവേദത്തെ ഉദാ ഹരിയ്ക്കുകയാണ് ഇവിടെ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്.

AHSRC, Kottakkal

കോട്ടയ്ക്കലിന്റെ സാന്ത്വനസ്പർശം

ആരോഗ്യസംരക്ഷണത്തിന് ലോകമിന്ന് ഉറ്റുനോക്കുന്നത് ആയുർവേദത്തിലേക്കാണ്. കഴിഞ്ഞ നൂറ്റാണ്ടിൽ ആയുർവേദത്തിന്റെ നവോത്ഥാനത്തിന് വഴിതെളിയിച്ചത് വൈദ്യരത്നം പി.എസ്. വാരിയർ ആണ്. 1902-ൽ അദ്ദേഹം സ്ഥാപിച്ച കോട്ടയ്ക്കൽ ആര്യവൈദ്യശാലയാണ് ലോകഭൂപടത്തിൽ ആയുർവേദത്തെ അടയാളപ്പെടുത്തിയത്.

AYURVEDA - THE AUTHENTIC WAY

Vaidyaratnam P.S. Varier's

ARYA VAIDYA SALA

(A CHARITABLE TRUST)

ESTD 1902

KOTTAKKAL-676 503, KERALA

Tel: 0483-2808000, 2742216, Fax:2742572, 2742210

E-mail: mail@aryavaidyasala.com / avsho@sancharnet.in Web: www.aryavaidyasala.com

ഡൽഹിയിലും കോട്ടയ്ക്കലും എറണാകുളത്തും കൊൽക്കത്തയിലും ആശുപത്രികൾ | കോട്ടയ്ക്കൽ ചാരിറ്റബിൾ ഹോസ്പിറ്റൽ | കോട്ടയ്ക്കലും കഞ്ചിക്കോട്ടും ഔഷധനിർമ്മാണഫാക്ടറികൾ | അഞ്ഞൂറിലധികം ശാസ്ത്രീയ ഔഷധങ്ങൾ | ഗവേഷണത്തിനും പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനും പ്രത്യേകം വിഭാഗങ്ങൾ | ഔഷധത്തോട്ടങ്ങൾ | ഔഷധസസ്യഗവേഷണകേന്ദ്രം | ആയുർവേദപഠനസൗകര്യങ്ങൾ | 20 ശാഖകൾ, 1200-ൽപരം അംഗീകൃത വിതരണക്കാർ | പി.എസ്.വി. നാട്യസംഘം | വൈദ്യരത്നം പി.എസ്. വാരിയർ മ്യൂസിയം